

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Пшъэрылътыр зэкІэми агъэцэкІагъ

Урысые Федерацием региональнэ хэхъоныгъэхэмкІэ иминистрэу Виктор Басаргиным тыгъуасэ видеоконференцие зэхыщагъ. УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевым унашъоу ышІыгъэм диштэу Хэгъэгъу зэошхом иветеранхэу 2005-рэ ильэсым гъэтхакъэм и 1-м ехъулІэу чэзыум хэтыгъэхэм псэупІэхэр ягъэгъотыгъэнхэмкІэ субъектхэм Іофэу ашІагъэм изэфэхьысыжъхэм, тапэкІэ пшъэрылътэу зыфагъэуцужъыхэрэм ащ щатэгущыІагъэх. Іофтхьабзэм хэлэжъагъ Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан.

2005-рэ ильэсым гъэтхакъэм и 1-м ехъулІэу учетым хэтыгъэ ветеранхэм яфэло-фашІэхэр жъоныгъуакІэм и 1-м нэс зэшІохыгъэнхэ зэрэфэягъэр Виктор Басаргиным кыыхыгъэщыгъ. Ащ пэлухъанэу федеральнэ гупчэм сомэ миллиард 49,1-рэ шъолырхэм къафитупшыгъ. Зэфэхьысыжъхэм кызырагъэлъэгъуагъэмкІэ, псэупІэ зищыкІагъэхэм зэкІэми арагъэгъотыгъ, къэралыгъом ипашэ иунашъо агъэцэкІагъ. Нэужым чэзыум хэуцогъэ ветеранхэм къатэфэрэр алэкІэгъэхэгъэным пашэ субъектхэм яІофшІэн кызытырамыгъэуцоу, ыпэкІэ лыкІотэнхэу министрэм къафигъэпытагъ.

УФ-м и Президент кыгъэу-

цугъэ пшъэрылътэр Адыгеим зэрэшагъэцэкІагъэр Тхьаклушынэ Аслъан кыІуагъ. 2005-рэ ильэсым гъэтхакъэм и 1-м ехъулІэу чэзыум хэтыгъэ ветеран нэбгырэ 46-мэ унэхэр афашцэфыгъ. Мэлылфэгъум и 29-м ехъулІэу псэупІэ зищыкІагъэу республикэ учетым хагъэуцагъэхэм япчъагъэ нэбгырэ 206-рэ мэхъу. Ахэм яфэло-фашІэхэр тэрэзэу зэшІохыгъэнхэм джырэ лъэхъан Іоф дашІэ. СписакІэу агъэпсыгъэм щыщ ветеран 43-мэ тхыгъэхэр афагъэхьыгъах. УФ-м и Правительствэ унашъоу ышІыгъэм диштэу мы Іофыгъом игъэцэкІэн пэлухъащт сомэ миллион 53,3-рэ федеральнэ гупчэм Адыгеим кыфитупшыгъ, ау джыри ащ фэдиз ищыкІэгъэщт. Спискэу атхыгъэм хэтым ипчъагъэ джыри нахьыбэ хъун зэрилъэкІыштыр республикэм ипашэ кыыхыгъэщыгъ, ветеран пэпчъ кытефэрэр зэрэрагъэгъотыштыр кыІуагъ. Ар гъэцэкІэгъэным пашэ график зыхагъэуцагъ, ащ кыгъэнафэ мазэ къэс псэупІэхэр зэратыштыр хэм япчъагъэ зыфэдыштыр. Сыд фэдэу хъугъэми, ильэсэу тызыхэтым кыкІоцІ республикэм шыпсэурэ ветеранхэм зэкІэми псэупІэхэр зэрафашцэфыштыр. Тхьаклушынэ Аслъан пытагъэ хэлъэу кыІуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

КЪЭТЭЖЪУГЪЭГЪЭУЦУ ЗЫГОРЭУЩТЭУ!

Мы мэфэкІ зыгъэпсэфыгъо мафэхэм кыинышхо кытфахыгъ. «Бжъэдыгъухъабл — Адыгэкъал» зыфилорэ гъогум джыри тхьамыкІэгъошхо кытехухъагъ. МашинитІоу зэутэкІыгъэхэм нэбгыритф ахэкІодагъ.

Икъунба сабыеу чІэтынагъэр? Икъунба зао щымыІэу ныбжыкІэу гъогухэм атекІодагъэр? ЗыкъэтэжъугъэшІэжъ зыгорэуштыр, къэтэжъугъэгъэуцу мы тхьамыкІагъор! Къуаджэ пэпчъ зэхахьэхэр ащытэжъугъэшІых, ер кызыыхэкІырэ Іофыгъохэм тызэджыгъэгъушыс!

Нэбгырэ минищым ехъу хэлэжъагъ

Гъатхэмрэ ІофшІэнымрэ ямэфэкІэу, хабзэ зэрэхъугъэу, жъоныгъуакІэм и 1-м Урысыем шыагъэунэфыкІырэр Адыгэ Республикэм шыкІуагъ.

«Единороссхэмрэ» чІыпІэ профсоюз организациехэмрэ яІэпыІэгъу хэлъэу зэхэщагъэ хъугъэ мэфэкІ Іофтхьабзэм хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм и Президентэу, ВПП-у «Единая Россия» зыфилорэм и Апшъэрэ Совет хэтэу Тхьаклушынэ Аслъан, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Анатолий Ивановыр, къэралыгъо хабзэм игъэцэкІэкІо ыкІи ихэбзэихухъэ къутамэхэм япашцэхэр, общественнэ орга-

низациехэм, ныбжыкІэ объединениехэм ыкІи лэжъэкІо коллективхэм яІыкІохэр.

Республикэм икъэлэ шъхьаІэ шыкІогъэ мэфэкІ зэхэхэм нэбгырэ минищым ехъу хэлэжъагъ. Урамым кызырэкІохэ нэуж Мыекыуапэ игупчэ шъхьаІэ ахэр кыекІугъэх, республикэм ипрофессиональнэ ыкІи исамодетельнэ коллективхэм ащ концерт кыныщатыгъ.

Журналистхэм кыфагъэуцугъэ упчІэхэм джэуапхэр аритыжыхэзэ АР-м и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан зэрэхигъэунэфыкІыгъэмкІэ, нэбгырэ пэпчъ шІукІэ зэфэІэлонхэм пашэ Гъатхэмрэ ІофшІэнымрэ ямэфэкІ ушъхьа-

гъу дэгъоу ренэу шытыгъ.

— Мы мафэм митингхэр ыкІи тызэсэжыгъэ псалъэхэр хэмытынхэу итхухъагъ, — хигъэунэфыкІыгъ Тхьаклушынэ Аслъан. — Цыфжъугъэхэм зэдыряеу щыт мэфэкІым гъэтхэ тыгъэр, чэфыр кызыкІэщырэ нэгухэр арых гъусэшІоу іІэхэр. Республикэм шыпсэурэ пстэуми сафэІылоу шыІэкІэ дэгъу яІэ-нэу, ублэпІэшІу пстэуми гъэхъагъэхэр ашашІынхэу.

Мы мафэм республикэм имуниципальнэ образование пстэуми мэфэкІ Іофтхьабзэхэр ашыкІуагъэх.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-кыулыкыу

Украинэм ежъагъэх

Хэгъэгъу зэошхом ТекІоныгъэр кызышыдахыгъэм ия 65-рэ ильэс ипэгъокІэу Адыгэ Республикэм ис ветеранхэм яІыкІо купхэр къалэхэу Москва, ТІуапсэ, Волгоград, Новороссийскэ кІоштых.

СССР-м и Лыхъужъэу, адыгэ лъэпкъым икІэлэ плугъэу Андырхъое Хъусенэ зыщыфэхыгъэ селоу Дьяково зыфалоу Украинэм итым республикэм иветеран нэбгыри 10, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр, Адыгэ кІэлэегъэджэ колледжым истудентхэр, Шэуджэн районым иІыкІо куп тыгъуасэ ежъагъэх. Ахэр зыгъэкІотагъэхэм ахэтыгъ Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан.

— Зы къэралыгъошхо тыхъоу ильэс пчъагъэхэм къакоцІ тызэдэпсэугъ, — кыІуагъ кызы-

рзугъоигъэхэм закыфигъазэзэ АР-м и Президент. — Непэ Урысыемрэ Украинэмрэ арыс цыфлэпкъ зэфэшъхьафхэм азыфагу илэ зегурІоныгъэмрэ ныбджэгъуныгъэмрэ гъэпытэгъэнхэм пашэ Іофтхьабзэу ешъухьыжъагъэм мэхъанэшхо іІэу сэлъытэ. ТекІоныгъэр кыдытхыным фэбэнэгъэ лыхъужъхэр сыдыгъуи зыщыдгъэгъушыгъэ хъуштыр. Андырхъое Хъусенэ зыщыфэхыгъэ селом шагъэуцугъэ саугъэтым анаІэ зэрэтырагъэтырэм, ащ шъхьэкІафэ зэрэфашІырэм апае ащ шыпсэурэ цыфхэм инэу тызэрафэрэзэр ыкІи Адыгеим кызырэдгъэблагъэхэрэр яшъуІожымэ сшІоигъу. ШІэжъ Іофтхьабзэм хэлэжъэхэрэм зэкІэми гъогумафэ шъутехъанэу шъуфэсэІо.

(Тикорр.).

Президентым изэлуагъухэр

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан УФ-м гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкIэ иминистрэ игуадзэу Исаак Калинин мы мафэхэм Иофшлэгъу зэлуагъу дырилагъ. ХысапымкIэ клэлэеджаклохэм азыфагу шызэхашэгъэ Урысые олимпиадэм иаужырэ уцугъоу Мыекьуапэ шыклуагъэм зэфэхьысыжъэу фэхьугъэхэм, нэмыкI Иофгыдохэм бгъуитлур атегушылагъ.

Гъэсэныгъэм ылъэныкъокIэ Адыгеим гъэхъэгъэшлукхэр зеришыхэрэр мы олимпиадэм изэхэцэн ишыхъатэу зэрэщытыр республикэм ипашэ кылуагъ. Гу-

рыт ыкIи профессиональнэ гъэсэныгъэм исистемэ ылъэныкъокIэ гумэкIыгъоу къэуцухэрэм кIэкIэу къашыуцугъ. Ахэм зэу ащыщ Мыекьопэ хэушъхъэфыкIыгъэ училищым епхыгъэ Иофгыдохэр.

— Мы еджапIэр нэмыкI шьолъыр хыжыгъэным пашэ УФ-м гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкIэ и Министерствэ зэзэгъыныгъэ дэтшыгъ, — кылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан. — Училищым кыпышылт чыгум инвестиционнэ проект гъэшлэгъонхэр щыдгъэцкIэхэ тлэкIышт. Ащ хэхъэх офис гупчэхэр, спорт площадкэхэр, цыфхэм зызцагъэпсэфышт объектхэр.

Республикэм ипашэ кылуагъэм зэкIэми Исаак Калинин адыригъэштагъ, непэ мыш фэдэ еджапIэ Адыгеим ищыкIэгъэшхоу зэрэщымытыр, мы объектхэр республикэм ихыжыгъэным пашэ ащ епхыгъэ документациер джырэ лъэхъан зэрагъэхъазырырэр ыкIи жьоныгуаклэм ыкIэхэм анэс Иофыр зэшлохыгъэ зэрэхъуштыр кылуагъ.

Олимпиадэм зэфэхьысыжъхэр фэшшымэ, ар Адыгеим зэрэщы-зэхашагъэм осэшхо фэшшынэу зэрэщытыр бгъуитлур кыыхагъэщыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

1941 — 1945-рэ ильэсхэм шылэгъэ Хэгъэгъу зэошхом ТекIоныгъэр кызышыдаыхыгъэр ильэс 65-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ мэфэкI Иофгъабзэхэу зэрахъаштхэм япрограмм

Жьоныгуаклэм и 3 — 8-м, сыхь. 10.00. ШахматхэмкIэ турнирэу ветеранхэр зыхэлэжьэштхэр. Къалэу Мыекьуапэ ишахмат клуб

Жьоныгуаклэм и 5 — 9-м, сыхь. 10.00. Адыгэ Республикэм и футбол фестивалэу клэлэцIыкIу-Iэтэхъо, ныбжьыкIэ командэхэр зыхэлэжьэштхэр. Мыекьуапэ, футболымкIэ АР СДЮСШОР-м истадион, урамэу Конституцием, 8 «а»

Жьоныгуаклэм и 6-м. Адыгэ Республикэм и Президент 1941 — 1945-рэ ильэсхэм шылэгъэ Хэгъэгъу зэошхом иветеранхэр регъэблагъэх. Адыгэ Республикэм и Правительствэ и Ун

Жьоныгуаклэм и 7-м, сыхь. 12.00. 1941 — 1945-рэ ильэсхэм шылэгъэ Хэгъэгъу зэошхом ТекIоныгъэр кызышыдаыхыгъэр ильэс 65-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ торжественнэ зэлуагъэр мэфэкI концертхэр. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние

Жьоныгуаклэм и 8-м, сыхь. 11.00. Атлетикэ псынIэмкIэ кызыпачэхэр, 1941 — 1945-рэ ильэсхэм шылэгъэ Хэгъэгъу зэошхом ТекIоныгъэр кызышыдаыхыгъэр ильэс 65-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэр. Мыекьуапэ, ур. Краснооктябрьскэм, ур. Советскэм

Жьоныгуаклэм и 8-м, сыхь. 9.00 — 13.00. ТекIоныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ республикэ ермэлыкьыр. Мыекьуапэ, ур. Краснооктябрьскэм

Жьоныгуаклэм и 8-м, сыхь. 10.00. Къалэу Мыекьуапэ и Гупчэ мемориал ылъапсэ къэгъагъэхэр клэлъыралъхъаштых. Мыекьуапэ и Гупчэ мемориал

Жьоныгуаклэм и 8-м. Кушъхъэфэчъэ спортымкIэ кызыпачэхэр. Къалэу Мыекьуапэ иурамхэм

Жьоныгуаклэм и 8-м, сыхь. 12.00 — 21.00. Народнэ творчествэм и Урысые фестиваль хэлажъэхэрэм яконцертэу «Салют Победы!» зыфилоу Хэгъэгъу зэошхом ТекIоныгъэр кызышыдаыхыгъэр ильэс 65-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэр. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 10.00 — 10.40. Хэгъэгъу зэошхом ТекIоныгъэр кызышыдаыхыгъэр ильэс 65-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэу урамэм кырыклоштых. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 10.45 — 11.30. 1941 — 1945-рэ ильэсхэм шылэгъэ Хэгъэгъу зэошхом ТекIоныгъэр кызышыдаыхыгъэр ильэс 65-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ мэфэкI концерт программэр. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 11.00. 1941 — 1945-рэ ильэсхэм шылэгъэ Хэгъэгъу зэошхом иветеранхэр агъэшхэштых. Мыекьуапэ, ур. Краснооктябрьскэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 11.30 — 12.30. КлэлэцIыкIу студиеу «Радуга» иконцертэу «Мы наследники Победы» зыфилоур. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 12.30 — 13.30. Къалэу Мыекьуапэ гэсэныгъэмкIэ иучреждениехэм яклэлэцIыкIу творческэ коллективхэм имэфэкI программэу «Нам мир завещено беречь» зыфилоур. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 13.30 — 14.45. Ветеранхэм январонднэ творчествэ ия XI-рэ кълэ фестиваль икIэу гала-концертэу «Не стареют душой ветераны» зыфилоу 1941 — 1945-рэ ильэсхэм шылэгъэ Хэгъэгъу зэошхом ТекIоныгъэр кызышыдаыхыгъэр ильэс 65-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэр. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 15.00 — 16.00. Творческэ объединениеу «Звонницэм» имэфэкI концертэу «Слава тебе, Победитель-Солдат!» зыфилоур. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 16.00 — 17.00. Къалэу Мыекьуапэ итворческэ коллективхэр, иорэдылохэр, икъэшъаглохэр зыхэлэжьэштхэ мэфэкI концертэу «Салют тебе, Великая Победа!» зыфилоур. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 17.00 — 17.30. Эстраднэ вокалымкIэ муниципальнэ студиеу «Шпаргалкэм» иконцертэу «Мы внуки твои, Победа!» зыфилоур. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 17.30 — 18.30. Къалэу Мыекьуапэ иныбжьыкIэ творческэ коллективхэм яконцертэу «Мы памяти этой верны» зыфилоур. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 19.00 — 21.30. Адыгэ Республикэм итворческэ коллектив анахэ дэгъухэр зыхэлэжьэхэр мэфэкI концертхэр. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Жьоныгуаклэм и 9-м, сыхь. 21.30. МэфэкI мэшлоустху. Мыекьуапэ, Лениным ыцIэкIэ щыт гупчэм

Энергетикэм илофыгъохэм афэгъэхьыгъагъ

Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лыкIоу Къыблэ федеральнэ шьолъырым шыIэм игуадзэу Владимир Жуковым мы мафэхэм видеоконференцие зэхыщгъагъ. Энергетикэм илофыгъохэм альэныкъокIэ непэ Къыблэ федеральнэ шьолъырым исубъектхэм иофхэм язытет зыфэдэм ар фэгъэхьыгъагъ. Иофгъабзэм хэлэжъагъ Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан.

Энергетикэм епхыгъэ Иофыгъохэм язэшлохын тикъэралыгъо зэрэщыреклохырэм, ащ фэIорышIэрэ программэхэм ягъэцкIэн зэхэшагъэ зэрэхъурэм уагъэрэзэпэнэу зэрэщымытыр УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевым кызыгъэнафагъ. Владимир Жуковым кызызриIуагъэмкIэ, энергетическэ комплексым джыри нахэ шлуагъэ кытыным пашэ субъектхэм нахэ чанэу Иоф ашIэн ыкIи ащIэ пшэдэклъыж зыхышт цыфхэр гъэнэфэгъэнхэ фае.

Тхьаклушынэ Аслъан кызырэхигъэщыгъэмкIэ, энергиер клэугъоегъэным фытегъэпсыжъэ технологиехэр гъэфедэгъэнхэмкIэ Адыгеим апэрэ лъэбкъухэр ешIых. Бюджет сферэм ылъэныкъокIэ мы Иофыгъом изэшлохын дэлэжъэх АР-м экономикэ хэцхоньгъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэрэ АР-м псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, псэупIэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хызымэтхэмкIэ и Министерствэрэ. Республикэ бюджетым епхыгъэу Иоф зышIэрэ учреждении 170-рэ Адыгеим ит, ахэм агъэфедэрэ энергиер клэугъоегъэным фэшI пшэдэклъыж зыхырэ цыфхэри гъэнэфагъэх. Къоджэ псэупIэ 5-мэ мыш епхыгъэ муниципальнэ программэхэр ашаштагъэх, адрэхэм джырэ

лъэхъан Иоф адашIэ, 2010-рэ ильэсым шышъхъэлум и 1-м ехъулэу ахэри гъэпсыгъэхэ хъуштых. Непэрэ шыIакIэм кызыдихыгъэ зэхокIыныгъэхэм адиштэу, учреждениехэм, организациехэм энергиеу агъэфедэрэ технологиекIэхэм адиштэу клэугъоегъэным республикэм анаIэ щытырагъэты. Ащ фэIорышIэшт региональнэ ыкIи муниципальнэ программэхэм язэхэгъэуцон Адыгеир фэхъазыр. Ау шэлэхэ актхэм, правовой, техническэ, экономическэ базэхэм федеральнэ органхэр джыдэдэм зэраделажэхэрэм Иофыр тIэкIу кызытэрелажэ. А зэкIэри зэшлохыгъэ зыхыкIэ, программэхэм ягъэпсын республикэр зэрэфэхъазырыштыр Тхьаклушынэ Аслъан кылуагъ. Законыр гъэцкIэгъэным пашэ муниципалитетхэм аIэкIэлэ ахъшэр зэрымкьурэр анахэ гумэкIыгуабы кызыпкIырэ лъэныкъохэм ащыщ. Ащ пашэ федеральнэ гупчэр субьектхэм Iэпылэгъу къафэхъумэ, ишлогъэшхо кызырэкIлоштым республикэм ипашэ кыкIыгъэтхыгъ.

Адыгеим ыуж мы Иофыгъом еплъыкIэу фыраIэр Къыблэ федеральнэ шьолъырым исубъектхэм япашэхэм, ягуадзэхэм кыралотыкыгъ.

(Тикорр.).

Жъэгъэузым зымыушъомбгъуным пашэ

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан пшэрылт зэрэфишыгъэм тетэу Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэушъумэгъэнымкIэ иминистрэу Нэтхъо Разьет Королевствэу Нидерланды шылагъ. Урысые Федерацием ичыпIиборам псауныгъэм икъэушъумэнкIэ яорганхэм яофициальнэ лыкIохэм ар ащышыгъ. Нафэу зэрэщытымкIэ, жъэгъэузым пэшIуеклорэ бэнэныгъэмкIэ мы хэгъэгум ифонд ары проектхэм икIэаключэр.

Къащ Плъыжымыр Мэзэныкъо Плъыжымыр я Дунэе Федерацие ирегион лыкIохэм Адыгеим а проектхэр шагъэцакIэ. Мыщ кызырэдильгэтэрэмкIэ, уз шынагъор зэпамыхынымкIэ Иофгъабзэу зэрахъэхэрэм нахэ шлогъэ ин къарагъэтышт. Урысыем ичыпIибил, Адыгеири ахэм зэрэхэтэу, кыыхагыгъэ жъэгъэузым пэшIуеклорэ шапхъэхэр гъэфедэгъэнхэм тегъэпсыхъагъэу псауныгъэм икъэушъумэнкIэ Дунэе организацием игъоу ылъэгъухэрэр гъэфедэгъэнхэм зэрэфэхъазырхэм елыгытгъэу.

Къащ Плъыжымыр Мэзэныкъо

Плъыжымыр яобшествэхэм я Дунэе Федерацие ыкIи Урысые общественнэ организациеу «Урысые Къащ Плъыжыры» зыфилоурэм япрограммэу «Урысые Федерацием ишьолъырхэм жъэгъэузым шапэуцужыгъэнымкIэ лъэныкъо пстэури кызылэушъытыр моделир» зыфилоурэр 2006-рэ ильэсым мэкуогъум кышыгъэжъагъэу гъэхъагъэ хэлэу Адыгеим гъэцкIагъэ шэхъу. Ащ тегъэпсыхъагъэу жъэгъэузыр кызытэIагъэхэм зышIэзэхэрэ Адыгэ республикэ клиническэ диспансерым ишыкIэгъэ оборудованиер чIагъэуцагъ, оргтехникэмкIэ, транспортымкIэ, препаратхэмкIэ зэтырагъэпсыхъагъ, сомэ миллиони 4,3-рэ фэдиэ ахэм апэIухъагъ.

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэушъумэнкIэ иминистрэ мы хэгъэгум зыкIэлогъагъэр инфекционнэ уплъэкIуным ылъэныкъокIэ джырэ лъэхъаным диштэрэ шыкIэ-амалхэр гъэфедэгъэнхэмкIэ опытышлоу шыIэ хъугъэр зэригъэшIэным пай.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыгъу

Зэфэхьысыжъхэр ашIыгъэх

Клэлэеджаклохэм азыфагу хысапымкIэ шызэхашэгъэ Урысые олимпиадэм текIоныгъэр ыкIи хагъэуэфыкIырэ чыпIэхэр кышыдызыхыгъэхэм зашыфэгъушлогъэхэ торжественнэ зэхэхэ Къэралыгъо филармонием шыклуагъ. Шлэныгъэ куухэр къэзыгъэлъэгъогъэ ныбжьыкIэхэм къафэгъушлуагъ АР-м и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан.

— Яплэнэрэу хысапымкIэ олимпиадэм иаужырэ уцугъо тиреспубликэ щызэхэгъэ, — кылуагъ республикэм ипашэ зэнэкьокъум хэлэжъагъэхэм закыфигъаззэ. — Программэу «Сэнаушгъэ зыхэлэ сабийхэр» зыфилоурэр республикэм щытхъу хэлэу зэрэцагъэцакIэрэм ыкIи Адыгэ къэралыгъо университетым епхыгъэу Иоф зышIэрэ естественнэ-математическэ еджапIэм иИофшIэн дэгъоу зэрэзыхышхэрэм тигъэхъагъэхэр япхыгъ. Ныбджэгъу лъапIэхэр, джыри зэжъугъэшIэнэу, шыушIэсыненэу шыуапэ илгыр бэ. Шыуигухэлхэр кыжыудэхъунхэу, шыуишIэныгъэхэм ахэжъугъахъозэ ыпэкIэ шыулыкIотэнэу шыуфэсэло.

Зэнэкьокъум текIоныгъэр ыкIи хагъэуэфыкIырэ чыпIэхэр кышыдызыхыгъэхэм Президентыр афэгъушлуагъ, шлухъафтынхэр афишыгъэх.

УФ-м гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкIэ и Министерствэ ипашэ игуадзэу Исаак Калинин рэзэныгъэ гушыIэхэмкIэ Тхьаклушынэ Аслъан зыкыфигъэзагъ. Олимпиадэм иаужырэ уцугъо шэпхъэ инхэм адиштэу зэхэшагъэ хъуным пашэ республикэм ипашэхэм альэкл кызырэмьгъэнагъэр игуапэу кыыхыгъэх.

Шъугу къэдгъэкIыжын: зэнэкьокъум Урысыем ишьолъыр 69-мэ къарыкIыгъэ клэлэеджэкIо 250-рэ ыкIи IэкIыб къэралхэу Китаимрэ Болгариемрэ ялIыкIохэр хэлэжъагъэх.

(Тикорр.).

Тэхутэмыкьое районым мамырныгъэм фэбанэхэрэм якъутамэу шыIэм илофышIэхэр АР-мкIэ мамырныгъэм и Лигэ и Президентэу ЦуукI Налбый ышэу Гъузыр идунай зэрихъожыгъэр гухэкIышхо ащыхъоу ежъыми иунагъуи афэтхъаусыхэх.

Шъэо Рэщыд, Алексей Черник, КIыргъ Юр, ЛIылужъу Мэдин, Нэгъой Лыхъумэ, Ужъубанэкъо Сур.

УнашъохэмкIэ лъэныкъуабэмэ алтылэсыгъэх

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм мэлылфэгъум и 28-м илэгъэ зичэзыу зэхэсыгъор ыпэрэхэм зэратегырэ шлагъо шылагъап. Иофыгъо щэкIым ехъумэ ятегушылэн тегъэпсыкIыгъэу зэхэсыгъом илофшIэн рагъэкIокIыгъ. Ащ хэтыгъэх «Правительствэ сыхъатым» телытэгъэ Иофыгъуищ, апэрэ ыкIи ятIонэрэ тегушылэгъухэм ателытэгъэ законопроект пшIыкIуллI, зы республикэ программэ зэхъокIыгъэхэр фэшIыгъэнхэр, Прокурорым ипротеститф ахэплэгъэныр, Къэралыгъо Советым — Хасэм ыпэкIэ ышIыгъэгъэ унэшъо заулэ зэхъокIыгъэхэр афэшIыгъэнхэр, УФ-м и Федеральнэ ЗэлукIэ ФедерациемкIэ и Советрэ Къэралыгъо Думэмрэ ятхъаматэхэм афэкIорэ Джэпсалгъэу Парламентым къыгъэхъазырыгъэр, федеральнэ законопроектхэм еплъыкIэхэр къяIолIэгъэнхэм ехыылэгъэ ыкIи нэмыкI Иофыгъохэр.

Парламентым изэхэсыгъохэм бэрэ ащахагъэунэфыкIы хэбзыхъухъан ИофшIэным имызакъоу, ыпэкIэ унашъоу ашIыгъэхэр гъэцэкIэкIо хабзэм иорганхэм зэрагъэцэкIэжыхэрэр уплъэкIугъэныр Къэралыгъо Советым — Хасэм ипшъэрылъ шъхьалэхэм зэрашъыр. Ары депутатхэр зыкIэупчIэгъэхэ Иофыгъохэм яхыылэгъэ къэбархъэу министрэхэм я Кабинет къыцагъэхъазырыгъэхэм ядэлугъэныр Къэралыгъо Советым — Хасэм изэхэсыгъохэм ренэу ахэплэгъонэу зыкIэхъурэри. Мызэгъогум а шапхъэм тегъэпсыкIыгъэу депутатхэр Иофыгъуищ хэплэгъэх, нэмыкIэу къэплон хъумэ, министрэхэм я Кабинет къыцагъэхъазырыгъэу къэбархэм ядэлугъэх ыкIи зыгъэгумэкIыхэр лъэныкъуабэхэм къаIэупчIагъэх. Шапхъэ зэрэхъугъэу, а ИофыгъомкIэ зэхэсыгъом илофшIэн рагъэжъэгъагъ.

Конституцием иположение зырызхэр федеральнэ законхэм адистгъу гъэпсыжыгъэн зэрэфаер. НэмыкIэу къэплон хъумэ, Конституцием хатхъжыгъэ Адыгэ Республикэм игъэцэкIэкIо хабзэ илэгъэс Иоф зеришлагъэм ехыылэгъэ отчетгъэ Адыгэ Республикэм и Президент къышIышIтым едэлугъэнымкIэ Къэралыгъо Советым — Хасэм фитныгъэу илэхэр ыкIи а отчетым ехыылэгъэ фитныгъэхъу Адыгэ Республикэм и Президент илэхэр. Законопроектым депутатхэм дырагъэштагъ.

Парламентым ыштагъэхэр

Законопроектхэм ямызакъоу, нэмыкI Иофыгъохэм яхыылэгъэ унашъохэри Парламентым ышIыгъэх. Ахэм ашыщ Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэлукIэ ФедерациемкIэ и Советрэ Къэралыгъо Думэмрэ ятхъаматэхэм афэкIорэ Джэпсалгъэу штэгъэным ехыылэгъэри. Ар зыфэгъэхъыгъэр фэтэрыбгъэу зэхэт унэхэм ачIэхэр зыгъэтхъаурыхэр лъэныкъохэр дэгъэзыжыгъэнхэр ары. Джэпсалгъэм къызэрэщилорэмкIэ, унагъохэм ябытоу пидзафэхэр дэшыгъэнхэм, унэ лъагэхэм ахэт лифтхэр гъэфедэгъэнхэм яхыылэгъэ фIофашIэхэм ятарифхэр унагъохэм яфэтэрхэм яинагъэхэм атегъэпсыхъагъэу агъэнэфагъэх. А шIыкIэм цIыфхэр ыгъэразэхэрэп. Джащ фэдэу псым ыуасэ тыгъэным шIыкIэу пылтым дырагъаштэрэп, сыда плэм псэу ыгъэфедэгъэр зыфэдизыр къэзылгытэрэ прибор зыгъэфедэрэ унагъом зыкIи лымылэсырэ нахь мышIэми, экIэмкIи унэм псэу шагъэфедэгъэм щыщ Iахь ахэми атырагуащэу ыкIи ащ ыуасэ тыгъэн фаеу рагъэзыхъу къыхэкIы. Мы къыныгъохэр закон лъапсэу ялэу дэгъэзыжыгъэнхэм пае, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм федеральнэ хэбзыхъухъэ органхэм ятхъаматэхэм лъэлукIэ зафагъэзагъ. Шыпкърэ плотмэ, а къыныгъор дэгъэзыжыгъэныр фэтэрыбгъэу зэхэт унэхэм ачIэхэм зыгъо дэдэ Иофыгъоу алытгъ.

Джащ фэдэу Парламентым ышIыгъэ унашъомкIэ гухэлъ гъэнэфагъэм телытэгъэ Республикэ программэу «Спорт джэгукIэ лъэпкъхэм хэхоныгъэу ягъэшIыгъэныр» зыфилоу 2008 — 2012-рэ илэгъэхэм ателытагъэм зэхъокIыгъэхэр фашIыгъэх, Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтыштхэр конкурс шIыкIэм тегъу къыхэхыгъэнхэм пылэ Положениер аухэсыгъ, законхэм яхыылэгъэ протестхэу Прокурорым къытыгъэхэм, федеральнэ законопроект пчъагъэ зэрахэплэгъэхэм ыкIи зэрадырагъаштэрэм яхыылэгъэ унэшъо пчъагъэ аштагъ. Зэхэу бытагъэу шIтэн хъумэ, къэлэгъэн фае зэхэсыгъом шытегушылэнхэу повесткэм хагъэуцогъэгъэ Иофыгъо пстэуми депутатхэм зэрадырагъаштэгъэр ыкIи ифэшъошэ унашъохэр зэрашIыгъэхэр.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сурэтыр Iэшынэ Аслъан тырихыгъ.

Рахъухъэ- гъагъэхэр ауплъэкIужьхэзэ...

Гухэлъ гъэнэфагъэм тегъэпсыкIыгъэ Республикэ программэу «Мэкъумэщым хэхоныгъэу егъэшIыгъэныр ыкIи мэкъумэщ продукциемкIэ, сырьемкIэ ыкIи гъомылапхъэхэмкIэ бэдзэршIыпIэр гъэлорышIэгъэныр» зыфилоу 2008 — 2012-рэ илэгъэхэм ателытагъэр гъэцэкIэжыгъэу зэрэхъурэм депутат куп IкIупчIэгъагъэти, а Иофым къытегушылагъ Адыгэ Республикэм мэкъумэщымкIэ иминистрэу Юрий Петровыр. Ащ къызэриуагъэмкIэ, республикэ программэр гъэцэкIэжыгъэным телытэгъэ Зэзэгъыныгъэ министрэхэм я Кабинет УФ-м мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ дишIыгъ. Ар гъэцэкIэжыгъэным телытэгъэ унашъоу Адыгэ Республикэм и Президент ышIыгъэм ыухэсыгъэ графикым къыдилгытэрэ Иофыгъо пстэури къызэтынэкIыгъэ илэгъэс агъэцэкIэжыгъэх. Ащ телытагъэу ИофшIэнхэр зэрэзэхашагъэхэм ишIуагъэкIэ 2009-рэ илэгъэс сомэ миллиарди 9-рэ миллион 887,7-рэ зыосэ продукцие къахыжыгъэ. Ыпэрэ илэгъэс елгытыгъэмэ, къэкIыхэрэмкIэ продукциеу къахыжыгъэм проценти 5,7-у, былымхъуным къытырэ продукцием проценти 8,1-у хахъо афашIыны алэкIыгъ. Гектар мини 123,2-у алэжыгъэм зернэ тонн мин 474,1-рэ къырахыжыгъэ, гектар телытгъэу центнер 29,4-рэ къырагъэтыгъ. ЫпэкIэ фэдэу къыхэмкIыгъэу, дагъэ зыхашIыкIырэ культурэхэм лэжыгъэ бэгъуагъэ къарагъэтыгъ, тонн мин 134-м нагъэсыгъ. Ар ыпэрэ илэгъэхэм къахыжыгъэныгъэхэм процент 29,7-кIэ анахыб. Джащ фэдэу хэтэрыкIхэм къарагъэтыгъэм проценти 9,2-у хахъо афашIыгъ.

Былымхъуным къытегушылэ-

зэ министрэм къызэриуагъэмкIэ, 2009-рэ илэгъэс имкIыгъэу ехъулIэу былымхъыгъэ пчъагъэу республикэм шаIыгъыгъэм нахь макI тызыхэжыгъэ илэгъэс имкIыгъэу ехъулIэу къафэнэжыгъэр. Арэу шытми, къызэтынэкIыгъэ илэгъэс гурытымкIэ чэм пэпчэ щэу къырагъэтыгъэр килограмм 3527-м нэсыгъ, ар ыпэрэ илэгъэс къахыжыгъагъэм килограмм 212-кIэ нахыб. Джащ фэдэу мэкъумэщым илэгъэс шъхьалэ пстэуми язытет министрэр къытегушылагъ ыкIи нэужым депутатхэм яупчIэхэм джэуапхэр къаритыжыгъ.

Депутатхэу Мырзэ Джанбэч, Шъхьэлэхъо Азмэт, Джарымэ Адам ыгъэгумэкIыхъу къызыкIэупчIагъэхэр Тэхъутемыкъое районым пынджлэжыгъэныр зэрэзэхэшагъэр, чIыгур зэрагъэхъаулыерэр ыкIи Шапсыгъэ псыIыгъыпIэм игъэкIэжыгъэн зэрэзэхэщэгъэ шIыкIэр ары. Лэжыгъэ къегъэтыгъэным телытэгъэ чIыгъухэмкIэ Иофхэм язытет къытегушылэгъэ, министрэм хигъэунэфыкIыгъэ лэжыгъэ зы чIыгу гектари Къошхъэблэ, Шэуджэн, Джэджэ, Красногвардейскэ районхэм зэрашамыгъэхъаулыерэр, инвесторхэм яшIуагъэкIэ мы илэгъэс Теуцожь районымкIэ Иофхэр ащ тет хъуным зэрэшыгъыгъэхэр. ДжырэкIэ ащ тегъэу ашыгъэпсыгъэп Тэхъутемыкъое ыкIи Мыекъопэ районхэм. Пынджлэжыгъэным зырагъэушъомбгъун гухэлъхэри зыдаIыгъэх. Ащ пае псыр зэрыкIорэ кэнаухэр гъэкIэжыгъэныгъэ фае ыкIи федеральнэ мылкъу хамыгъэлажыгъэу а Иофыр зэшIопхын плэкIыштгъэп. Ау Урысыем а Иофым телытэгъэ программэу шагъэхъазырышъ, ащ хэуцонхэщ, пынджлэжыгъэныгъэ системэхэр гъэкIэжыгъэныгъэ фежъэнхэ агу хэлъ. Шапсыгъэ псыIыгъыпIэм игъэкIэжыгъэн къытегушылэгъэу къызэриуагъэмкIэ, федеральнэ бюджетым къытIупшырэ мылкъумкIэ ащ ИофшIэныбэ шагъэцэ-

кIагъ, ау финанс кризисым ыпкI къыкIэу, гъэкIэжыгъэн ИофшIэнхэм апае тызыхэт илэгъэс телытэгъэ мылкъоу къафатIупшыгъэр сомэ миллион 77-рэ нылэп.

Мыщ дэжым Президентэу ТхъакIушынэ Аслъан гушыIэр аIихи, къылуагъ финанс кризисым ифэмэ-бжымэ чIэтхэу федеральнэ бюджетыр зэхагъэуцогъагъ нахь мышIэми, экономикэр зыпкIэ иуцожьэу зэриуагъэм ишIуагъэкIэ джы нэмыкI лъэныкъохэми мылкъу апэлуагъэхъэу зэрауагъэр. Ар къыдилгытэгъэ, министрэм пшъэрылъ къыфишIыгъэ псыIыгъыпIэм игъэкIэжыгъэн гъэпсынкIэгъэным ыкIи мылкъу къагъэтIупшыгъэным апае федеральнэ структурэхэм дэгъоу Иоф адэшIэгъэн фаеу.

Джащ фэдэу депутатхэу Нина Коноваловам, Владимир Нарожнэм, Олег Алексеевым, Пэнэшгъу Руслэан, Валерий Сороколет, Ордэн Муратэ яупчIэхэм министрэм джэуапхэр къаритыжыгъ. Нэужым зытегушылэгъэхэ Иофыгъом ехыылэгъэ унашъо аштагъ.

«Правительствэ сыхъатым» тегъэпсыкIыгъэу ятIонэрэ Иофыгъоу зытегушылагъэхэр гухэлъ гъэнэфагъэм тегъэпсыкIыгъэ Республикэ программэу «Адыгэ Республикэм шыпсэухэрэм патриотическэ плуныгъэ ахэлъхъагъэныр» зыфилоу 2008 — 2010-рэ илэгъэхэм ателытагъэр ары. Ащ ехыылэгъэу къэгъушылэнэу шытыгъ Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилгъэпкъгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхъаматгъу ЖакIемыкъо Вячеслав. Ау упчIэ-джэуап шIыкIэм тегъэу а Иофым тегушылагъэх, еплъыкIэ зэфэшъхъафхэри депутатхэм къауагъэх. Нэужым а Иофым ехыылэгъэ унашъоу аштагъэм егъэнафэ зыцIэ къетIогъэ Республикэ программэу 2001 — 2015-рэ илэгъэхэм ателытэгъэштхэр комитетым зэхигъэуцон фаеу, нравственнэ-патриотическэ плуныгъэр тиреспубликэ зэрэщызэхэшагъэр ренэу къагъэлэгъэныр къэбар жъугъэм иамалхэм игъо афэлэгъэжыгъэнэу.

Депутатхэр зэрэкIэупчIагъэхэм тегъэпсыкIыгъэу, Парламентым изэхэсыгъо министрэхэм я Кабинет къыцагъэхъазырыгъэу джыри зы къэбар шедэлугъэх. Ар афэгъэхъыгъагъ аэропортгъэу «Мыекъуапэ» (Ханскэр) къэгъэнэжыгъэным ыкIи хэхоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэм афэгъэхъы-

гъэ Иофыгъохэу зэрахъэхэрэм. Ащ ехыылэгъэу къэгъушылагъэ псэолэгъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, унэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хызымэтхэмкIэ Адыгэ Республикэм иминистрэ игуадзэу Николай Янушкевич. Ащ къыло-тэгъэ пстэуми IкIухэу афэхъугъэр предприятияер зэристыхъагъэр, аэропортыр гъэкIэжыгъэным епхыгъэ проект ИофшIэнхэм зафежыгъэхэм, джы ар зыдэщыт чIыпIэм гъэкIэжыгъэнхэр шыгъэгъэкIэнхэ умылгъэкIыштгъэу къызэригъэлэгъуагъэр ары. Ащ пае дэзэ самолетхэр къызышIытхысыгъэр ыкIи зышIытджыхэр аэродромэу станицэу Ханскэм дэжэ шыIэм къыготгъэу аэропортыр гъэпсыгъэныр анахь хэкIыплэшIоу агъэнэфагъ. Ау аэропортым игъэкIэжыгъэн епхыгъэ проект-лэыхъон ИофшIэнхэм апэлуагъэхъан мылкъу зэрэщымIэм пае ИофшIэнхэр къагъэуцугъэх. Ащи изакъоп. Ар зышагъэпсыщт чIыпIэр Урысые Федерацием зыкъэухъумэжыгъэнымкIэ и Министертвэ ичIыгъухэм ахэхъэш, гектари 187,5-р къылыгъэным пае ащ езэгъыгъэн фаеу шыт. IкIэлэу къэплон хъумэ, къалэу Шъагъэ шыкIошт Олимпиадэм пае аэропортгъэу «Мыекъуапэ» гъэфедэгъэныр хэкIыплэшIоу пстэуми алытгъэ нахь мышIэми, ащ изэшIохын Иоф псынкIэ зэрэмыхъуштыр нафэ.

Республикэ законхэр

ЫпшъэкIэ къызэрэщытIуагъэу, зэхэсыгъом законопроект пшIыкIуллI шыхэшIагъэх. Ахэм ащышхэу 8-р ятIонэрэ еджэгъум телытагъэу аштагъэх ыкIи Адыгэ Республикэм и Президент акIэтхэжыгъэу гъэзетхэм къызыхатухэрэ нэуж Iуагъэ ялэ хъушт. Ахэм янахыбэр проектым зэригъэнафэрэм тегъэпсыкIыгъэу аштагъэхэми, Адыгэ Республикэм и УплэкIу-лытэкIо палатэ ехыылэгъэ Законом зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхыгъэу законопроектым депутатхэм еплъыкIэ зэфэшъхъафхэр зэрэфырялагъэхэм къыхэкIэу, дэхэ-кIаеу щызэнэкъокъугъэх. Адрэ законхэу апэрэ еджэгъум телытагъэу аштагъэхэм джыри Иоф адашIэжынышъ, ыужкIэ зэхэсыгъохэм къахалъхаштых. Апэрэ еджэгъум телытэгъэу законопроектхэм ащыщ Адыгэ Республикэм и Конституциеу гъэтэрэзыжыгъэнхэр фэшIыгъэнхэм ехыылэгъэри. А Иофым лъапсэу фэхъугъ

ШУШАГЪЭР КЮДЫРЭН

Юофшлэкшлуклэ, яшэн-зеклэк дахэхэмклэ цыфхэм агъэлпалэу, шысэшлү афэхьхуэ тичылэ маклэп сыд фэдэрэ лэхъани дэсыгъэщтыр. Ахэм ацлэхэр тарихым сатыр дахуэ хэхьагъэх. Бзылфьгъэхэр пштэмэ, колхоз шылаклэм кыриуытэу Оелл Баблинэ фэдэу лэжэкло цлэрылоу, лыгъэныгъэшхо фашлэу Блащэпсынэ кыдэклыгъэр бэдэлп...

Тэтэр Ерэджыбэрэ Дэшпырэ апхуэ нахыжыгъэу Баблинэ анацлэу Сэй илагъэр, кьоджэдэхэм янахыбэ дэдэм а цлэр ары зэрашлэрэр. Лэхъэнэ кыным кыхэхьхуэгъэ пшгъэшжыгъэм инасып кыхыгъэп школым шеджэнэу, сэнэхьат горэ кыхыхынэу. Адыгэхэм ашышыбэмэ япшгъэшжыгъэхэр еджэн Юофым фэгъэблыштыгъэп, ишхьэгъусэ, исабийхэм, ишчы, игуащэ яфэлэ-фашлэхэр зери-хьанхэр, унэгъо Юофхэм апылтыныр ары пшгъэрылгъэу бзылфьгъэм фалгъэгъуштыгъэр, зыфагъасэщтыгъэр. Сэй ныбжыкклэ дэдэу, ны-тыхэм ІэпыІэгъу афэхьхуэ шлоигъоу, колхозым Юоф шишлэу ригъэжыагъ, шыпххуэ нахыкклэхуэ Бобэрэ Сарэрэ ыналэ атыригъэтыштыгъэ. Чышлэ колхозуэ Молотовым ыцлэ зыхыштыгъэм ныбжыкклэхэр мымаклэу шылажыгъэщтыгъэх, мэкъумэщ техникэр хозяйствэм фикъуштыгъэп, губгъо Юофшлэхэр зэкІ пюми хуэнэу лэжэкло Іапшгъэхэмклэ зэшлүахыштыгъэх.

Бэрэ Сэй ыгу кьэкІыжыштыгъэ зэо илэхсхэм, зэо ужымы чылэм дэсыгъэхэм цукухэмклэ, шыкухэмклэ губгъо Юофшлэныбэ зэрагъэцаклэщтыгъэр, чэмхэр клэшлагъэхуэ зэрэжыгъэщтыгъэхэр, цукухэмклэ лэжыгъэу Іуахыжыгъэр район гупчэм дэтыгъэ «Заготзерном» зэрырашлэщтыгъэр. Ежъ яти ахэм ахэгъыгъэ. Ныбжыкклэ дэдэуи Сэй унагъо ихьэгъагъ, Оелл Джумалдин шхьэгъусэ фэхьугъагъ, ар цыф шэнышлоу, ежъ фэдэу Юофшлэным егугъоу, шхьах зыфалорэр ымышлэу шытыгъэ. Сабыйхэр кызыфэхьхуэми Юофшлэныр ишхьэгъуси, игуащи афигъэтІылыгъэп.

«А нан, кыюмыхьылыгъэщтыгъэ, о сабийхэм уналэ атегъэт, сэ сылэжыгъэщ, ори ошлэ, шылаклэр дунэе джэнэтэп, бэ ишыклагъэр унагъом, Юоф шлэзи зэкІэ зэпыфэрэп», — гуащэм зырелом адрэми пиІухьагъэ шылэп, кьезэгъыгъэ. Джумалдини механизаторуэ мэлажэти, ащи трудодень шлуклае фатхыштыгъэ, ау трудоденем кылаклорэ шылагъэп, коц килограммыкыу зы трудоденем тэфэщтыгъэр, ащ нахь маклэуи кыхыкклэщтыгъэ...

Илгъэс шгъэныкыо фэдизэрэ Сэй колхоз-

зым игубгъолэжыгъэхэм ахэгъыгъэ. Шыпкыгъэр Іошчтмэ, бригадэми, колхозымы япашэхэм шытхуэ фалощтыгъэ. Бзылфьгъэ звенэу нэбгырэ пшлуклутф фэдиз зыхэтым пашэ зыфашымы кызырэшыгу-гъыхэрэр кыгъгъэшпыккыжыгъэ, натрыф, чыплл хьасэхэм ягъэбгъонклэ, япклэнклэ, яугъоижынкклэ шысэшлү звенэм кыгъгъэлгъагъоштыгъэ, социалистическэ зэнэкъокъуныгъэм пэрытныгъэр шиубытэу зэп, Ілоп кызырэхэкІыгъэр. «Оелл Баблинэ зипэщэ звенэм иЮофшлэклэ шлукІырыплл! Баблинэ извенэ чыплпыр ыгъэбгъагъуагъ, гектар телытэу центнер 300 — 320-м нэсэу кырихыжыгъэ», — алоу агрономхэм, бригадирым зэІукІэхэм кызышылаокклэ, бзылфьгъэхэм ягушлогъошхуагъ. Шухьафтын лъаплэхэр, грамотэхэр, шытхуэ тхылгъэр парткомым кызафигъэшлүашэкІи джащ фэдагъ. Ыужыкклэ хозяйствэм иЮофхэр нахь зызетеуцохэм, мэкъумэщ техникэ лэжш кызылэкІэхьэм, губгъолэжыгъэхэм яЮофи нахь кьэпсынклэгъ, лэжыгъэхэри нахь агъэбгъагъошхуэ хуэгъэ. Партием ирайкомрэ райисполкомырэ мэфэкІхэм яхушлэу социалистическэ зэнэкъокъуныгъэм икІэххэр кызыраджэжырэм, Оелл Баблинэ зипэщэ звенэм шытхуэм цикІухьэщтыгъэп.

Ежъ звеньевоим сэмэркызушхо хэлыгъ, жэбзэшлүагъ, Юофшлэным емыгугъурэм гухэкІ шымыхуэнэу гуригъалоштыгъэ ипшгъэрылгъэ икыоу ыгъэцэкІэн зэрэфар. ШыкІагъуэ бригадэм, колхозым япашэхэм яЮофшлэн афэхьхуэрэми аналэ атыраригъадзэщтыгъэ, лэжыаглохэм ягъэшхэн, языгъэпсэфын нахь тэрэзэу зэхашэмэ, яЮоф нахь зэрэкІэкІыштыр шхьхыхыгъэу арилоштыгъэ. «Мы Баблинэ кыпфигъэгъуэн шылэп, мытэрэзэу узекІуагъэу зылуыгъагъ, критикэм имашло кыпкІидзэщт, — сэмэркызуштыгъэх бригадэм илэшхьэтэтхэр. — Ревизор шхьагъэу районым фэгъгъуцуми кызызекІэклонэп, лэжэкІошху, шыпкыало».

Нахыжыгъэхэм кызырэлорэмклэ, Оелл Баблинэ иЮофшлэкІэшлү хэкум ипашэхэми игугъу ашлэу кыхыкклэщтыгъэ. Зэгорэм партием ихэку комитет иапэрэ секретарыгъэу Бэрэдж Нухьэ кыуаджэм кызызекІом Баблинэ извенэ хэтхэм аІукІэгъагъ, гъэхьагъэу ашлэгъэм пае афэгъушлогъагъ, шлукъафтынхэр, Іэшлү-Іушлүхэр кьафигъэгъагъэх. «Звеньевой пэрытым мы шлукъафтынхэр фэсэгъэшлүаш» ыІуи, Баблинэ алырэгъу дэхэ дэдэ кыритыгъагъэу кьаІоужы.

Колхозым изыкыгъэгъэІэтын клочІабэ хэзылгъэхьэгъэ бзылфьгъэм ЛэжэкІо Быракъ Плэжыкыым иорден, Лениным июбилей фэгъэхьыгъэ ыкІи нэмыкІ медалхэр хабзэм кыфигъэшшошгъагъэх. Зышылэжыгъэ колхозым итхьамэтагъэхуэ Вэртан МатІыхуэ, Шыгъушэ Мусэ, Байкыул Амэрыбый, Вэрокъо Сыхьатбый, бригадирыгъэхуэ Алыбэрд Хьусин, Шорэ Исмахыл, Цэко Даут, извенэ хэтыгъэхэм лэжшэу зэрафэрэзэр, шлукІэ ыгу зэрилхэр Баблинэ пэблэгъэ цыфхэм, ибынхэм афилуатэщтыгъэ.

Шыфышлүм шыгъушпэщтыгъэп ишыІэныгъэ гъогу шлугъэ горэ кышчыпэгъохыгъэхэр. Дунаим тетфэ ахэм ядахэ ыІотэныр хабзэ фэхьугъагъ. Нэмыцхэм заом илэхъан чылэм шызэрахьэгъэ жьалымыгъэр шлэгъэ шыгъушпашагъэп. ТекІоныгъэхом имэфэкІэу жьоныгуаклэм и 9-р илэпІэ дэдагъ. Яунэкъошэу Тэтэр Лэпшыкыо, икыоджэгъуэхуэ Хэгъэгум ишхьафитныгъэ пае зыпсэ зытыгъэхэм шхьэкІэфэ ин афырилагъ.

*Тыгыгъушпашагъэп заоу зэпытчыгъэр,
Тыгыгъушпашагъэп ткъошэу цыфэхыгъэр,
Чыбгъэ ІапІымы а зэпстэури илэ, —
Непэ нэси Чыгъум ар ихьылэ.*

БЭРЭТЭРЭ Хьамид

ГЪАБЛИ, ЧЬЫИ АЩЭЧЫГЪ

Колхозхэр тыхэку зышызэхашэгъэ илэхсхэм механизаторхэм ягъэхьазырынкклэ Юофшхо шашлагъ Кошхьаблэ 1930-рэ илэхсэм Адыгеимклэ апэу шагъэпсыгъэ МТС-м. Джары ащ Адыгэ МТС-клэ зыкІеджэгъагъэхэр. Тичылэ шышхуэ тракторист Іэшлагъэр апэу шызэгъэгъотыгъэхэм ашышыгъэх Хьаткыо Ибрахымэ, Къушхьэ Къырым, Вэрокъо Ибрахымэ, Сэхуэ СултІан. Колхоз чыгухэр гъэбэжыулгъэ шыгъэнхэмклэ мы

цыф шлагъохэм Юофшхо агъэцэкІагъ. Техникэр алэ кызырагъахьэм шлү алгъэгъуэгъэ сэнэхьатым клэлабэ фагъэсагъ.

Сэхуэ СултІан (ІаукІи еджэщтыгъэх) 1911-рэ илэхсэм кьэхьугъ. Кошхьаблэ МТС-р зышагъэпсым ащ трактористэу шеджагъ. Игупсэ чылэм дэтыгъэ колхозым илэхсэу зышлэжыгъэ нэуж гъунэгъу кьутырэу Игнатевскэм дэтыгъэ колхозуэ Карл Маркс ыцІэкІэ заджэщтыгъэхэм итхьаматэ кьелгъэІуи, ащ ЮофшлэпІэкІэ Іогъагъэ. Гъунэгъухэм механизаторхэр кьямэкІэкІыштыгъэхэти, СултІан колхоз тхьаматэм илгъэІу фигъэцэкІагъ. Тракторуэ кыфагъэзэгъэм пыупхьухы, гъунэгъу чыгум лэжэныр шыригъэжыагъ, жьоными, пхьэными, фышхьэ лэжыгъэхэм якъэІоужыны кьоджэллүр афэлэпІэсагъ, инормэхэм кьаригъэхьоу Юоф ышлэщтыгъэ, кьутырэдэхэри кыфэрэзагъэ, ищытхуэи ало хуэгъэ.

1947-рэ илэхсэм медальхуэ «За трудовое отличие», «За доблестный труд в Великой Отечественной войне» зыфилорэр С. Сэхуэ кыфагъэшхошагъэх. ЛэжэкІо пэрытым ищытхуэ кьутырыми, райоными шалугъ, Кошхьаблэ район Советым идепутатэуи хадзыгъагъ.

«Тятэ илгъэс 18 бригадирэу гъунэгъу колхозым шылэжыагъ, идахэ нэмыкІ алоу зэхэхыгъэп, ащ фэдэу иЮофшлэн ыгу етыгъэу, ищытхуэ аригъалоу зэрэлэжыагъэм, зэрэпсэугъэм апае лэшэу сыфэрэз, — кытыІуагъ СултІан ыкыоу, врачэу Сэхуэ Аслъан, — нахыжыгъо зэхьум тиколхоз кыгъгъэзэгъэ, механикэу хьамэм тетыгъ, нэмыкІ Юофхэри ыгъэцаклэщтыгъэ. Джащ фэдэгъэх тинахыжыгъэр: лэжэкІуагъэх, цыфышлугъэх. Ахэм тарыгушхон фает».

ЗАОМИ, ЮОФШАШЭМИ АЩЫЧАНЫГЪ

идзэкІолІ гъогу ыкІугъ, игугъапІи кыдэхьугъ.

Лыхьужэ зекІуакІэхуэ заом кышчыгъэлэгъуагъэхэм яшыхьатэу Шытхуэм иорден, медальхуэ «За отвагу», «За взятие Берлина» зыфилорэр кыфагъэшхошагъэх, ахэм анэмыкІ дзэкІолІ медальхэри, Верховнэ Главнокомандующым кызырэфэрэзэр кызыІотыкІырэ итхылхэри кыратыгъэх.

ТекІоныгъэхом икыдэхын зилахышхо хэзышлэхьэгъэ зэолІым 1945-рэ илэхсэм чылэм кыгъгъэзэгъыгъэ, шхьэгъусэ фэхьугъэ урыс бзылфьгъэ клэлагъэаджэу Вэрэ кыздищэгъагъ, ащ ублэпІэ классхэр зыхэтгыгъэ школым урысыбзэмклэ шыригъаджэщтыгъэх. Аскэррэ Вэрэрэ бын-унэгъо дахэ ялагъ, ау сабийхэм янэ гъэшлэ кІыхьэ хуэгъэп. Илгъэс зулэ зылэкІым Аскэр ятІонэрэу шхьэгъусэ зэригъэгъотыжыгъэ, сабийхэри зэдагъотыгъэх.

Аскэр лэжэкІошхуагъ, колхозым илгъэсыбэрэ шылэжыагъ, фермэм шыкуаоу тетыгъ, ащ ыужыкІэ механизаторуэ апэрэ тракторнэ бригадэм Юоф шишлагъ. Шэн гъэтІылыгъэ илагъ, цыф нэгъушлоу, жьы, кІи шхьэкІафэ афишлэу, гъунэгъухэр, ныбджэгъухэр шлү ыльэгъухуэ псэугъэ, непи чылэм дэс нахыжыгъэхэм игугъу дахэкІэ ашлэжы.

ТекІоныгъэхом ия 65-рэ илэхсэу шлэхуэ хэдгъэунэфыкІыштым дахэкІэ агу кышчагъэкІыжыштыгъэм Аскэри зэрашчыр ибынхэми лэшэу ягъэщт. Сыда Іюмэ Аскэр, кызырэтІуагъуэ, зэошхом имашло хэтыгъ, непэрэ мамыр шылаклэу тилэр кытфидэзыхыгъэхэм ашыщ.

Зэо илэхсхэм гъэхьагъэхуэ ышыгъэхэм зэоуж Юофшлэным шихыгъэхуагъ, ащ ишыхьат орденуэ «Знак Почетыр», Лениным июбилей фэгъэхьыгъэ медалыр, нэмыкІхэр кызырэфэгъэшхошагъэхэр.

ТЕКЮНЫГЪЭМ ия 65-рэ ИЛЬЭС ИПЭГЪОКИ

кьоклыгъэми апэу ащкIэ упчIэжыгъу ашIыштыгъэхэм ащыщыгъ, еж Iофым ихьылапIэ «кIэуцощтыгъ», илахь хишIы-хьэщтыгъ. А шэн-зеклокIэ дахэхэр икIалэхэм ахилъхьаным зы мафи дэшгъахыгъэп.

Унэгъо дахэ зэдашIагъ Къырымрэ Къуныжхэм япхъу Жьэлдузрэ, къуишырэ пхъунтIурэ зэдапIугъ, зэдалэжыгъ, яакыл-кIи, ящIэныгъэ епIтыкIэки зэдиштэхэу зэдэпсэутгъэх. Акъо нахьыжъу Ауес ишэн гъэпсыкIэки ятэ фэдэгъэ хьазырэу ышыхэм кьаложы, ари Къырым фэдэу шэнышIуагъ, цIыфхэм шIу альэгъуштыгъ зоотехникэу еджагъэти, мэлэхъо, чэтэхъо фермэхэм япашэу Iоф ишIагъ. Ауес бэгъашIэ хьугъэп, ильгэс 51-м итэу идунай хьыбожыгъ. Анис псау, ильэсыбэрэ сатыушIыным пылтыгъ, Кошхьаблэ райпотребсоюзым шылэжыагъ, ищIтхъу аригъэлуагъ, джы пенсием шыI. АнахьыкIэр Алиса, ар тилэгъу, колхозым

ильэсым гъэблэшхоу шыIагъэр кьызыхэ-кIыгъэр, ушгъагъоу ащ фэхьугъэр кьыгу-рымылоу бэрэ зэридзагъэ: лэжыгъэхэр а гъэм дэигъэхэп, игъоми аугъоикъыгъагъэх, хэбзэ Iахьыри колхозхэм атыгъагъ, ау сыда хьашхьурэIум фэдэу хабзэр лэжыакохэм зыкIафыштыгъэр? Унагъохэм арыхъэхэти, унэхэр кьалыхьыштыгъэ, натрыфышхьэ горэ агъэбылтыгъэу зырагъуатэклэ хабзэм ипыеу алытэти, хьапс ашIыштыгъ, дарагъэщыштыгъ. НэмыкI кьэралыгъохэм тракторхэр, комбайнэхэр, чIыгъэшIухэр, химикатхэр ашэнхэу къащагъэхьазырыштыгъ, ау ахэр кьызэришэфын тикъэралыгъо илагъэп, ыгъэсатыун продукцие Урысыем кьышчыдагъэкIыштыгъэп, цIыфхэм ялэгъэ лэжыгъэ тIэклур хьалэлэу аригъэшхы-штыгъэп, кьатырихыгъэ IэкIыбым ришты-штыгъ, ащ кьыкIихьэр ахьщэмкIэ мэкъу-мэщ техникэр кьышчыштыгъ, ар лъэпIаеу

дальхэмрэ кьызфагъэшхошагъэу, улагъэхэр тельэу кьэкложыгъэ Дышгъэки Юныс техникэм фэлэкло-лъэкIуагъэх, бзылфьыгъэхэу къахэуцагъэхэм яшIуагъэ арагъэкIы-штыгъ, социалистическэ зэнэкъокъуны-гъэм икIэшэкIуагъэх, шIухьафтынхэри къафагъэшхошагъэх. Теклюныгъэм икыб-дэхын а бзылфьыгъэ чанхэм ялахьышIу халъхьэгъагъ, ащ пае зэрэчылу афэра-зэщтыгъэ.

Къырым ильэс тIокIитIум ехьурэ колхозым шылэжыагъ, апэрашIэ Шэуджэн Мосэ ыцIэ зыхьыштыгъэм трактористэу, етIанэ бригадирэу Iоф шишIагъ, чылэм колхозитIоу дэтыгъэхэр — М. Шэуджэ-нымрэ В. Молотовымрэ ацIэклэ штыгъэхэр — зызэхагъэхьажьхэм бригадир IэнатIэм Къырым IуагъэкIыгъэп. Ау заор зауным юж Къушгъхьэр колхоз тхьаматэу хадзи, ильэситIо а IэнатIэм Iутыгъ, парторганизациеи исекретарыгъэр фронтым Iыгъэшхо шызыыхьэгъэ, орденшипIырэ медальхэмрэ кьызыфагъэшхошэгъэ стар-шэ лейтенантэу КIэмэщ Мухьэрбий (Хьэ-нахъу) ары.

Къырым колхозу Шэуджэным ыцIэклэ штыгъэм охътэ зэфэшхьафхэм тхьаматэу илэгъэхэ Къэзэр Хьаджыбэчыр, Шэнфэ Исмахыл, Сихьу Хьанджыре, Тыу Мэ-зак ягугъу дахэклэ ашIыштыгъэ, ахэм ащы-шэу заом шыфэхыгъэхэм ялIыхьужьныгъэ рыгушхоштыгъэ.

1960 — 1970-рэ ильэсхэм къуаджэм имэшIогъэкIосэ командэ Къырым ипэ-щагъ. Ащ юж пенсием агъэкIуагъ. Iо-фышхоу ышIагъэм осэшхо кьыфашигъ, шытхъу тхылхэр, дипломхэр кьыфа-гъэшхошагъэх, къоджэ, район Советхэм ядепутатэу зэп зэрэхаджыгъэр. Къырым кьыфагъэшхошагъэх медалхэу «За трудо-вое отличие», «За доблестный труд в Ве-ликой Отечественной войне» зыфилох-рэр, нэмыкI тын лъапIэхэр. Пстэум анахь тын лъапIэу еж ылыгъэщтыгъэр ичы-лэгъухэм, иныбджэгъухэм ицIыфыгъэ, игукъэбагъэ апае лъэшэу зэралыгъэщты-гъэр ары.

ШыфышIу дэдагъэу икьоджэгъухэр лъэшэу зыфразыштыгъэр псауу шыIа-гъэм мы ильэсым ыныбжэ IэшIэгъу хьушгъэ, 1986-рэ ильэсым идунай хьыбо-жыгъ. Блащэпсынэ ицIыф шIэгъуагъэу лэжэклошхуагъэу, чылэм дэхэм шхьхэ-кIэшхо зыфашиштыгъэ Къырым непи нахьыжъэу зышIэштыгъэхэм ащыгъу-пшэрэп. Тым ищытхъу лъагъэкIуатэу ибынхэр, ахэм кьакIэхьуагъэхэр псауны-гъэ пытэ, шыIэклэшIу ялэу бэрэ шылэнхэу афэтэлэ.

БРИГАДИР

Къушгъхэ Къырым Индрисэ ыкъом ильэс тIокI ыныбжыгъ колхозхэр зэхаш-хэ зэхьум. Ятэ мылгъушхо илагъэп, коллек-тив шыIэклэ-псэукIэу кьежыагъэм икыабы-лэу дезгъэштагъэхэм ашыштыгъ. Къырым игопагъ къоджэ шыIаклэм кьэгъэзапIэ горэ зэрэфэхьурэм, бэклэ шыгугъыштыгъэ кол-хозэу зэхашэрэм.

1930-рэ ильэсым АдыгеймкIэ апэрэу Кошхьаблэ шагъэпсыгъэ Адыгэ МТС-м трактористхэр зышырагъэджэштхэ курсхэу шызэхашагъэхэм ашэджэнэу заригъэтхыгъ. Еджэныр кьызеухым ильэс зытIу горэм механизаторэу Iоф ишIагъ. Техникэр зигу-нэс кIалэм исэнэхьаткIэ шIэныгъэ дэгъухэр зэригъотыгъэм гу кылыгъаи, ичылэ шылэ-жэрэ тракторист бригадитIум яз пашэ фашигъ.

Къырым цIыфыгъэшхо хэлъэу, шэнышIоу, адыгагъэр ыгъэлъапIэу штыгъ. Еж цIыф дэхагъ, ренэу къабзэу зэкIэупсыхьагъэу, нэгъушIоу, даху фэпагъэу цIыфхэм ахахэ-штыгъэ, итгъунэгъухэми, иунэкъошхэми шхьхэклафэ афишIыштыгъ, ягугъуагъо ади-Iэтыштыгъ, гумэкIыгъо кьыздыркъыкIыгъэ-хэм якын адигошштыгъ. Джары цIыфхэм зыкIагъэлъапIэштыгъэр. Яхьаблэ, чылэми зы хьугъэ-шIагъэ горэми ащыханышты-гъэп. «Модэ кIуи, Къырым кьытфедж, ар тхэмысымэ тикуп пкIэ илэп» аIоти, кIалэ лъагъакоштыгъэ. Къоджэ Iоф горэ кьы-

завхозэу ильэс заулэрэ иIагъ, мэзпэсэу штыгъ, джы пенсием шыI.

Алиса шIэжэ дэгъу иI, ялэако, тичылэ, янэжэ-ятгъэхэм ятарихэ штышбэмэ афэ-нэлуас, дахуу кьылотэн елэкIы. Янэ ятагъэу Къуныжэ Хьисэ (Хьатыуки еджэщтыгъэх) кьэбэртэе хьаджыртхэу тихэу кьэкошчы-жыхыи тичылэ зыгъэпсыгъэхэм кIэлэцIыкIоу ягъусагъ, ильэси 108-рэ кьыгъэшIагъ. Зэ-шыхэм ашыпхьухэу Сарэрэ Джэнсэраерэ бын-унэгъо дахэхэр ялэх, Iакоу зыныс-хэм алыгъэх, агъашIох. Зэшыхэми, зэшып-хьухэми ябынхэм япIун-гъэсэнкIэ Къырым ифэмэ-бжыкIэм зэраторихьагъэр Алиса кьыкIегъэтхы.

А лъэхьаным къуаджэхэм шыIаклэр лъэ-шэу ащыкыныгъ, революционер, граждан заор, колхозхэм ягъэпсын, гъаблэр хьуаеу зышырекIокIыгъэ чылагъохэм цIыфым ыгу кьэзыIэтын нэфынэ гори кьыщепсышты-гъэп. Чыгур зэралэжыштыгъ, техникэр, Iэм-псымэхэр мэкIэ дэдагъэх, колхоз шыIэклэ-псэукIэр зиджэгъогъухэм зэо-банэу ада-шырэмэ псэукIэр кьагъэушIоркъыштыгъ, «кулак» цIэ джагъор афаусызэ къуаджэхэм бэ адашыштыгъэр, хьапс ашIыштыгъэр. IофшIэным фытегъэпсыхьагъэхэу лэжэкло-псэуакохэм мылгъу тIэклоу зэрагъэчэпы-гъэр кьатырахыштыгъ...

Къырым а пстэур кьылыгъужьыгъ, зэ-фэнчъагъэм ыгу зэпикIэуи хьугъэ. 1933-рэ

колхозхэм аришэжыштыгъ, цIыфхэм яса-бийхэм арагъэшхын тIэклэуи кьафигъанэ-штыгъэп, джары гъаблэм цIыфыбэ зыкIе-кIодылагъэр...

Хьулфьыгъэхэу дзэм ашагъэхэм ачIыпIэ иуцощтхэр бригадэм лъэшэу имэкIагъэх, бзылфьыгъэхэр тракторхэм арылэжээнхэм фэгъэсэгъэнхэм юж ихьэгъагъэх. Лъэшэу кыныгъэ адыгэ бзылфьыгъэхэм, унэгъо Iоф-хэми, сабийхэм ялыгъыни, ягъэшхэни афэ-гъэзагъэхэм тракторхэм, комбайнэхэм ары-лэжээнхэм егъэсэгъэнхэр, колхозхэм япа-шхэмрэ район Iэшхьхэтэгъхэмрэ зIуIэклэхэр зэхашагъэх, къуаджэм дэс лъыж-ныоужэ Iушхэр кьыхагъэлэжыагъэх, фашистхэм язэ-орэ яшхьхэгъусэхэм, тыхэм, шыхэм ачIыпIэ иуцонхэм тегъэгъушIухьэгъэнхэмкIэ бэ ара-луагъэр, ащ кьезэгъыгъэхэри кьахэклыгъэх. Колхоз тхьаматэми, Къырымэ лъэшэу ягуа-пэ хьугъагъэ «ТфашIэрэр тшIэн, тымышIэ-рэмкIэ тышхоупчIыжыкIэн, хэгъэгур бэла-хьым зышхытэ уахътэм Iоф зэхэдэ пшIыныр емыкIушху, — Бэв Куако кьарилуагъ. — Гъусэ кьытфэхунхэри джыри кьахэклы-штыхьаблэ бзылфьыгъэхэм». Куако зэрилуагъэ, КIарэ Хухо, Дадыхьы Бибэ, Шыкэ Лилэ, Къушгъхэ Къансыху, Къуныжэ Аминэт, Мэфэгъэлэ Кныу бэ тымышIэу тра-ктористхэм кьахэуцагъэх. Ныбжэ зилэ ме-ханизаторхэу Гъюноэкъо Хьисэ, Къушгъхэ Хьаджымырэ, заом хэтыгъэу орденхэмрэ ме-

СИГУКЪЭКIЫЖЬЫМЭ
АЩЫШТЫХ

1942-рэ ильэс. Заом имашIо нахь кьызэкIанэщтыгъэ. Нэмыц техакохэр хьашхьурэлу хьугъэхэу къакоштыгъэх. Бэдзэогъу мэзагъ. Пчэдыжым жьэу тикъэлэпчэ машинэ хьылыгъэр бэу кьылухьа-гъэх зуж итхэу. Тишагу иныгъэ, акацэ чыгышхуабэ дэтыгъ. Къэ-лапчээр кьылуахи, машинэхэр кьыдагъэхьагъэх, чыгъ чIэгъмэ ашагъэббылхэу ачIэуцагъэх. Хьугъэр тымышIэу тIплъызэ, командир горэ кьахэки, сятэжъэу Зэрамыку Шумафэ кьэклопIагъ. Лыжыым дзэ шьуашэ зыщы-гъылIыр кьызекIуалэм, сятэу Даудэ заом шыIэти, ащ фэгъэ-хьыгъэу зыгорэ кьырилоштэу кьышIошIыгъ, ау командирым «нэмыцхэр Краснодар кьэсыгъэх, мыщи шIэхэу кьынэсыштых, шьуэфэсакыжы» кьырилуагъ. Ащ дэжыым командир дэплъыи, «муары, муары кьэбыбы» зелом, тэри теплъызэ мэзым кьышхьа-пырыбыбыки, самолет кIэтIар-кьор кьэлэгъуагъ. Командирым унашхо кьыти, зэкIэ еж ылэ иль-хэри, тэри тигъэгъолыгъ, само-летыр зэнклабзэу тадэжэ кьэбы-бырэм фэдэу кьытшхьабыбыи, зыкьуикъончи летчикэу исым ышгъхэ тлэгъоу тишагу кьыдэ-плъагъ, джабгъумкIэ ыгъази зи-плъыхьагъ, зызэпыригъази Крас-нодар лэныкьом быбыжыгъэ. Ащ лыпытэу командирым уна-

шхо кьыти, зэкIэ кьызышылэ-хэ, машинэм пышIэгъэ зениткэр кьыпахи тихатэ дащагъ, кIэимкIэ нахь рагъэкIотэхэи, машэ псынIкIэу атIи рагъэуцагъ, ящик горэхэри рахьылIагъэх. Командирым кьы-луагъ кьэбыбыгъэр зэрэкорректи-ровщикыр, ащ юж бомбарди-ровщикхэр кьызырихьатхэр, псынIкIэу зыдгъэхьазырыныш тэ, кIэлэцIыкIуэхэм, къуаджэм тыда-шымэ зэрэнахьышIур. Сятэжэ кьытаджи, мэзым пхьахьэ тыклон фаеу кьытилуагъ. Ежыым обзэгур кьышты, юж тыхьанэу кьытэ-джагъ, тэ хьуштыр тшIэрэпышэ, зэтэгъэбылты. Мэзыми тькIуа-гъэп, кьэбыбыгъи шыIэп, ау ты-плъэмэ мэзышхьхэмкIэ къуаджэу ЕдэпсыкIуае Iугъошхо шхьабы-тэу, машIор чыпIэ-чыпIэу кьы-шынэфэу тлэгъуштыгъэ.

Мафэр рэхьатэу Iуагъэ. Чэщ кьызэхьум тишагу дэтыгъэ маши-нэхэр зениткэр апашIэжыи, адрэ-хэм ящикхэр арагъэуцожьхи, дэ-кIыжыгъэх.

ЯтIонэрэ мафэм зэуж итхэу тикъуаджэ куэхэм зэлэчи, тызылус псыхьоу Мартэ икIыхи, мэз Iап-чээр кьызыранэкIи, кьушхьхэ лъэ-ныкьом Iуагъэх. Тэри фабэти псыхьом тыхэсыгъэ зыдгъэпкIэу. Ахэр псыхьом икIыхэ зэхьум хэ-нагъэхэр кьахэклыгъ, ящик горэхэр кумэ кьарахымэ адырабгъум ра-

хыхэзэ, кухэр хащыжыыхи, мэз Iапчээр чIэхьагъэх.

Красноармейцэхэр зэрыклогъэ гъогумкIэ мэфэ зытIуш тешIагъэу, мэз Iапчээр псынжыгъэ нахь мы-шIэми, егъашIи машинэ зэрымы-клогъэ гъогум кьырыкIуи, автома-шинэу «Вилис» зыфалорэм фэдэ нэмыц нэбгыриш исуу псыхьом кьылухьагъ. А чыпIэм псыхьор шычээр хьазырыгъэми, машинэр кьыахьы, мыдрэ нэпкым кьэ-сынIкIэ метрэ зытIуш нахь кьэмы-нэу хэнагъ. Бэрэ машинэр «хьу-шIагъэ», ау кьыхэклынэу амал кьыготыгъэп. Къэбарыр шIэхэу чылэм нэси, цIыфыбэ кьыдэки альэки кьэмынэу аделагъэх, гьу-чIыгъ гъэщыгъэ кIыхьэ машинэм кьырахи пашIагъ, бэрэ ащкIэ кьа-къудыиш, ау амал фэхьугъэхэп. Нэ-ужым джабгъумкIэ мэз Iэпчэ гъогужыым тель лъэмьджыр ка-цунтхыи, пхьэмбгъухэр кIадзагъэх. Сыдэу шытми, машинэр кьыха-шыгъ. Ахэр разведчикыгъэнхэ фае, Къунчыкьохьэблэ, Гъобэ-кьое лэныкьом агъэзагъ.

А мэфэ дэдэм чылэм кьыдэнэ-гъэ цIыфхэр зэрэгъоихи унашхо ашIыгъ колхоз чэмхэр кьушхьхэм чIагъэзыхьанхэу. Гъогу теагъэ-хэм ахэт колхоз тхьаматэм игуа-дзэу Теуцожэ Мыхьамодэ колхоз печатыр ылыгыти, стахановцIэ дэджэхэр лэжэекIо пэрыгъэу Хьу-тIыжэ ФатIимэт кьырити, дэгъоу ыгъэбылтынэу, кьакIорэр шIэхэу зэрэкложыштыр, кьанэрэр шылэн зэрэфаер кьырилуагъ. Ежыыр бы-лымэу рафыжыагъэхэм ауж ихьа-

жыгъэу кьызыриложыкыгъ тхьа-матэм илинейкэ ис кIалэм амал илэмэ шыхэр ыгъэбылтынхэу фа-гъэпытэнэу.

Нэф кьызыштым линейкэм исыгъэр Джанхьот Юсыфти, зэ-ресагъэу кьызэкIишIи, колхоз конторэм кьылулгъадагъ, ау кон-торепчээр IуубгъукIыгъагъ, зи чIэсыгъэп. Ежжэжыгъэмэ ящы-кIэгъэ документхэр зэкIэ зыдаштэ-гъагъэх. А кьэбарыр Юсыф ымы-шIэу къоджэ Советым кьэчъагъ. Ари ащ фэдагъ. Кэнагъэр Хьу-тIыжэ ФатIимэтти, ащ дэжэ псын-кIэу нэсыгъ. Iофыр зытетыр Фа-тIимэт кьыгуригъаIуи, Юсыф кьыгъэзэжыгъэу урамым кьы-рычъэжыгъэ, тадэжэ нэмыцэу кьэсыгъэхэм кьагъэуцуи, линей-кэм кIалэр кьырадзыгъ.

Нэмыцхэр чылэм кьыдэхьагъэх, шыIэклаклэм игъэпсын фежыагъэх. Къоджэ советыгъэм тхьамэтакIэ илэ хьугъэ, ащ зэреджэщтыгъэхэр «атаман». Полицийхэри чылэм бэу илэхэ хьугъэ. Колхоз мылгъу-ри шы Iэхьогъоу ялагъэри аго-шыгъ. Чылэр зыфэгъэзагъэр амы-шIэу, «шыIэклаклэм» игъогу те-хьагъэх, коллективнэ хьызмэт-шIапIэу зэсагъэхэр ашIокIодыгъ.

КIымафэр кьэсыгъ, осыр куоу кьэсыгъ. ХэбзакIэм зы куп рэ-кьэи, адрэ купыр мэтхьаусыхэ. Уахьтэр чыпIэ итырэн, лъэкуатэ. КIымафэри ыкIэм фэкло. Чэщыми мафэми удаломэ кьушхьхэ лъэ-

ныкьом топ омакэхэр кьэлу-кIых. Дзэ Плъыжыым кьызыри-гъэзэжыгъэм ар ишыхьат.

Нэмыцхэри гумэкIыгъо зэрэ-хэфагъэхэр ахэошIыкIы. Тишагу нэмыц генералыр зэрыс фэзто-ныр дэт. Лъэшэу Iэжэ тегъэпсы-хьагъ. Шыкуаор ытэкIэ зыдшыс чыпIэр гъэзэфагъэ, еж генера-лыр егъэклэпIэ дахэ илэу южжIэ шыс. Ахэм азыфагу иадьтонтант ис. Гузэжъогъу IофкIэ нэмыц-хэр зежэжыхьхэм, генералэу зи-фурэжжэ набжэ лъагъэ Iэты-гъэу фэзтоным исыгъэр тиша-гу зышхьэджыжыгъэр слэгъу-гъэп, фэзтоныр цагум кьыда-ни, гъэ реным дэтыгъ. Нэужым нэбгыритIу кьакIуи, хьылызэ-шэ машинэм рагъэуцуи дащы-жыгъагъ.

Джарэуштэу мэээ мэээ чыы-Iэшом нэмыцхэр зэклафэхэи, ти-дзэклIэхэр къуаджэм кьэсыжы-гъэх. ТыгушIоу едгъэжыжыгъ колхоз шыIаклэр. Чэмхэри кьа-фыжыгъэх, тицIыфми кьагъэ-зэжыгъ. Колхоз печатыр Хьу-тIыжэ ФатIимэт кьаритыжи, правлениякIи хадзыгъ. Тэри зы ильэс тшIокIодыгъэми, 1943-рэ ильэсым иIоныгъо мазэ пыты-дзэжыгъ апэрэ классэу кьэты-мыухыгъагъэм. Нэужым пар-тием и Пэнэжыкьое райкомрэ райисполкомымерэ ялэгъулэ ХьутIыжэ ФатIимэт Якъубэ ыпхьум медалэу «За отвагу» зыфиIорэр кьыратыгъэу ало-штыгъэ.

ЗЭРАМЫКУ Казбек.
Джэджэжыагъ.

Я 4-рэ нэклубгъомрэ я 5-рэм ышгъагъ тет
материалымрэ зыгъэхьазырыгъэр БРАНТИЭ Казбек.

**ШЪАУКЪО
Аслъангуаш,
«Адыгэ
макъэм»
ижурналист**

Сыд фэдэрэ къуаджи, къали, райони ицыфхэр ары зыгъэдахэрэр. Успенскэ районым щыпсэурэ адыгэхэми ащ фэдэ клалэхэр ялэх. Ахэм ащыщхэм непэ нэлуасэ шыуафэтшышт.

Районым депутатхэр шыхадзыгъаклэх. Нэбгырэ 25-у хадзыгъэхэм адыгэ клэлищ къахэфагъ. Район Советым итхьаматэу хадзыгъэр Вэрэкъо Рэмэзан Хьасанэ ыкьор ары. Ащ апэрэ зэдэгуцылэгъу дэ-зышыгъагъэр тэры.

Льытэныгъэу фашыгъэр къыгъэшъыпкъэжъышт

— Рэмэзан, анэу тыпфэгъу-шэо районым и депутатхэм цыхъэ къыпфашы, район Советым итхьаматэу узрагъэ-нэфагъэмклэ.

— Тхьашъуегъэпсэу. Сигуапэ.

— Мы уахътэм районым ит элеваторым нэцэныгъэ зэрдызепхэрэр тэшлэ. Ащ ынэ-клэ фэшъаф Иофхэр бгъэц-клагъэху цыта?

— Иоф бэклае зблэсхъугъэ. Район администрацием ипашэ игуадзэу Иоф сшагъэ. Ащ ыуж районым мэкъумэш Гьэоры-шапэу итым сырипэцагъ. Тапэклэ, къэшьошлэжымэ, ащ фэдэ унашъохэр зышлыштыгъэхэр районым ипашэхэр ары. Къып-щыгугъыхуэ, Іэнатлэ къызыуа-тыклэ, уишлуагъэ къэбгъакло пшоигъу, уилъэкІ зклэ Иофым еоты.

Пшъэрылэ цыкІухэп къыс-фашыгъагъэхэр. Ахэр ыкьоу зэрэзгъэкІэштхэм, цыфэу сыз-хэагъэхэм сызэрагурылоштым ыкІи шлуагъэ къахъэу Иоф зэрэ-гъэшлэшттым сыпылтыгъ.

— Къыбдэхъугъа?

— СфэлэкІырэр сшагъэ. Бэрэ Іэнатлэхэм салутыгъэп, ау Иоф-шлагъэу тилэхэр дэигъэхэп, ахэм уасэ къафэзышлыштыгъэр тапэ итхэм язакъоп, цыфхэри ары. Мары джыри илгъэситлукІэ узэ-клэІэбжымэ элеваторым ипа-щэу сагъэклауагъэу салажъэ. Зэрэ-рэтлэкІэу Иоф тэшлэ, тапэ ед-гъэхъунэуи тимурад.

— Цыфхэр зыгъэдэІон, зэхэзыщэн ыкІи зыгъэлэжэныхэ зылгъэкІыхэрэр ары шыуирай-он ынэ цылыагъэкІуатэхэрэр. В. Бекетовым, Д. Хьатыум, нэмыкІхэми ящысэхэмклэ ар къэбгъэлэзгъон плэкІышт. О сыда илгъэситлукІм къыбдэхъу-гъэр?

— Тиэлеватор ины. Сыдигъуи ащ экономикэм ыльэныкьокІэ хэахьонгъэхэр ышлэхэзэ къы-

рыкІуагъ. ДэгъукІэ игугъу ашлы зэпытыгъ. Элеваторым Иофхэр непи дэхэп. Зытетым тэтэу къэсІон — элеватор 11-у краим итхэм тащыщ, гъэхба-гъэу тилэхэмклэ ятІонэрэ чыпІэр тЫгъ.

— Шыуигухэлхэмрэ шыуи-мурадхэмрэ районым ипашэ-хэм къагурылонэу, шыуэхащы-кІынэу огуа? Район Советым уритхьамэтэныр Іэшлэхэп...

— БлэкІыгъэ илгъэсхэм нахы джы нахъ тызэготэу, тызэпблагъэу Иоф зэдэтшлэнэу хъугъэ. Сыдигъуи тилохэр зэтэхэштты-гъэх, зэпэуцужь тилагъэп, арышлэ, джыри тІэ зэкІэдзагъэу тызы-пылэ Иофхэр зэрэдгъэцкІэшт-хэм сицыхъэ телъ.

— Рэмэзан, оц нэмыкІэу хадзыгъэ депутатхэм якъэбархэр тэгъашлэба.

— Боу дэгъу. Сигуапэу игу-гъу къэсшын Огъурлэ Хьисэ Хьумэр ыкьом. ЕджапІэм сы-щыригъэджагъ, шъхэкІэфэны-гъэ фысиІ, мы уахътэм Шъха-щэфыжъ гурыт еджапІэм иди-ректор.

ЯтІонэрэр Къурузэ Аслъан Рэмэзан ыкьу, предприниматель чан, гупыкІышхо иІ. Къызы-щыхъугъэ къуаджэм фэгумэ-кІы, бэ ишлуагъэу ригъэкІыр-рэр. Аслъан иунэе мылкъукІэ ныбжыкІэхэм стадион зэтэгъэ-псыхъагъэ афигъэпсыгъ, еджа-пІэм импортзал зэрэщытэу ыгъэ-кІэжыгъ, пластикэм хэшЫкІы-гъэ шъхангъупчъэхэр ащ ха-гъэуцагъэх. КІалэхэр гъогум те-мытынхэм, спортым пышагъэхэ хъуным апае тренер ыубыты-гъэу, лэжыапкІэ ритызэ, сабий-хэм адэлажъэ.

— ІэнэтІакІэу узылхъагъэм гупысакІэхэри уегъэшлынхэ фадэ, Рэмэзан.

— Иофыр кІэдэд пІонэу шы-тэп. Тапэкли депутат Иофхэм хэшЫкІ афысилагъ. Сэри сы-

депутатыгъ, агропромышленнэ комплексым фэгъэзэгъэ комис-сием сыритхьамэтагъ. Арышлэ, район Иофхэр зэрэзекІохэрэм сачыгуаэу щыт.

— Цыфхэм цыхъэ къыпфа-шыгъ, Иофым утегъэпсыхъагъ, арышлэ, гъогумаф отэІо. Угу-хэлъышлхэр къыбдэхъунхэу тыпфэлгало.

— Тхьашъуегъэпсэу. КъэкІо-рэ зэлукІэгъу нэс шлагъэу тилэ-хэри нахъ къэлъэгъоштхы. Райо-ныр къызэрэтІэгыштым тыпы-лышты.

— ШукІэ тызэІокІэх.

Гъашлэм дахэр хелъагъо

Нарт Амин. Джар кІэтхагъэу тигъзет къэбар зэфэшъаф-хэу къуаджэу Шъхъащэфыжъ къытфырагъэхыхэрэр мыма-кІэу къехъэх. Ахэр къэзытхыхэр-рэр Амин ары.

Адыгэ Республикэм икуль-турэ и Мафэхэр Успенскэ рай-оным зыщэкІохэм селоу Къан-экьом Краснодар краимрэ Адыгеимрэ культурэм ыльэны-кьокІэ зэдашыгъэгъэ зэзэгъы-ныгъэм хэахьонгъэхэр фашы-жыныхэ зэхъум культурэм и Унэ цыфыбэ къэкІоллэгъагъ. Ащ район литературнэ-творче-скэ объединениу «Успенские зори» хэтхэри ахэтыгъэх, ахэм тхылъ къэгъэлъэгъон цыкІу къагъэхъабырыгъагъ. Нарт Аминэ и сборникэу исурэт зыгешы-хъагъэр ащ зыцэтэлъэгъум, шыпкъэр пІощтмэ, тигопагъ «Адыгэ макъэм» иныбджэгъу хъугъэ цыфыр нахъышлоу зэдгъэшлэнымклэ сборникым ишлуагъэ къытэкІыгъ.

Районым имежпоселенческэ библиотекэ гупчэ Иофышлэ-хэмрэ литературнэ объедине-

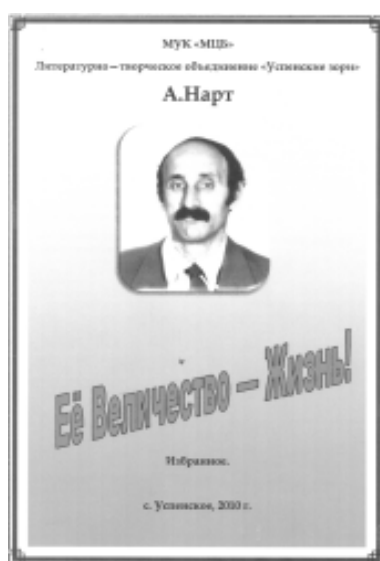
ЗэолІхэм янэпэеплтых

Теклоныгъэр къызыдахыгъэр илгъэс 65-рэ зэрэхъурэр мэфэ зауэлкІэ хагъэунафЫкІышт. Хэгъэгъу зэошхом зиунагъо икІыгъэ цыф хэмыкІуодагъэу бэп къэб-гъотыштыр. Жьоныгуаклэм и 9-м ахэр япсэуплэхэм адэт сау-гъэтхэу заом къыхэмыкІыжы-гъэхэм афагъэуцугъэхэм къа-клэІэштхы. Мыжъо гъэчыгъэ чыІэм телабэхэзэ ягупсэ цы-фэу фэхыгъэхэр агу къагъэкІы-жыштых, анэпсхэр къашлоклэ-штхы. Цыфхэр зэкІэ ащ фэдэ

зэо мэхъаджэ егъашлэм къэмы-хъужыныу джыри зэ Тхьэм елгъэ-Іуштых.

Успенскэ районым ащ фэдэ саугъэтхэр шагъашлох ыкІи къа-бзэу шаІыгъых. Адыгэ къоджи-щым адэтхэр адрэ пстэуми анахь-ных ыкІи лгъэгъупхъэх. Саугъэт-хэр зытет чыпІэхэр дэгъоу аІы-гъых, къэгъэгъэ мэлух, кІэракІэх. ЩымыІэжъхэри мэфэклым ежэ-хэрэм фэдэх.

Сурэтым итыр: къуаджэу Къанэкьом дэт саугъэтыр.

щылэкІакІэу зыщыгугъыхэрэм, «шыкурим» рапхызэ, кІэлэ-цЫкІлукІм Амин фаусыгъагъ. Ежым иусэ горэм ащ пае мыщ фэдэ гушыІэхэр хитхэштхы:

**Я родился в сорок пятом,
Когда закончилась война.
Шли с войны домой**

солдаты,

Ликовала вся страна.

ЕджапІэм чІэсэу усэхэр ыт-хэу ригъэжъэгъагъ. Нэужым район гъэзетым, гъэзетэу «Сла-ва России», институтым ще-джэ зэхъум «Социалистическэ Адыгеим», «Адыгейская прав-да» зыфиІохэрэм итхыгъэхэр къыхаутыгъэх.

Аминэ шІу дэдэ ыльэгъугъэ пшъашъэу, илгъэсипшІэ зы-классым зыдысыгъэр шъхъэ-гъусэ фэхъугъ, кІалэрэ пшъа-шъэрэ здапІугъ, ау, гукъаоми, Салимэт гъэшлэ кІыхъэ Тхьэм къыритыгъагъэп. Аминэ ащ фэ-шыпкъ, уахътэр текІынышлэ, апсэхэр зэлукІэжыштыхэу итхы-гъэхэм къыпшлуагъэшлэ.

**Между нами не было
обмана,**

**Презирали оба очень ложь.
Без тебя — стою**

**в густом тумане,
Без тебя — снега, снега
и дождь...**

Непэ Аминэ ыкьо иунагъо хэс, гушлуагъоу ыкІи насы-пэу иІэр икьорылгъ цыкІлоу Алай. Аминэ кІэлэгъаджэу Иоф ышлагъ, ыгу къабзэ, дахэм фызэлухыгъ. Тызыхэт илгъэсыр кІэлэгъаджэм и Илгъэс. Иса-бийхэм бэрэ ашъхъащытынэу, иусэхэр зэпымыунхэу, псауны-гъэ пытэ иІэнэу тэри тыфэ-лгало.

**Надо в жизни преданно
влюбляться,**

**Эту верность до конца
хранить.**

**Надо чаще радостно
смеяться.**

**Даже малой дружбой
дорожить.**

(Джыри къыкІэлъыкІошт).

Шуныгъэм дэлажъэх

Бгъошэ Зуридэ Успенскэ рай-оным гъэсэныгъэмклэ и Гьэоры-шапІэ щэлажъэ, кІэлэеджакІо-

хэм япІун-гъэсэныгъэ зэхэщэ-гъэным фэгъэзагъ ыкІи Иоф щытху хэлъэу егъэцкІэ. Сергей

Гайдук — кІэлэгъадж, гурыт еджапІэу N 1-м тарыхым иурок-хэр шарегъэхых. Джыри кІалэ, илгъэс 28-рэ ныІэп ыныбжыр, ау ышлэрэр бэ. Сергей еджапІэ пэпчэ музей къыщызэлухыным дэлажъэ, къыдэхъурэри макІэп. Районым щыпсэурэ кІалэхэм ащыщхэр иІэпыІэгъухэу заом илгъэхан къаукІыгъэ цыфхэм яхъэдэ къупшхъэхэм альэхъух. Успенскэ районым ипсэуплэхэм якъэхъукІэ зыфэдэр зэрегъашлэ. Уахътэр фырикъурэп. Районым ыкІи краим ащызэхашэрэ зэнэ-кьокІухэм, слетхэм ренэу ахэ-лажъэ, бэмэ зэлашлагъ. КІэлэ-егъаджэ ныбжыкІэм блэкІыгъэ уахътэм уасэ фэмышлымэ, непэ-рэри икьоу зэрэмылгытэшъу-штыр къыгурэлэ. Ар Зуридэ иІэ-пыІэгъушлэ. Алэ зэкІэдзагъэу еджакІохэр шылаклэм фагъасэх.

Сурэтым итхэр: Бгъошэ Зу-ридэрэ Сергей Гайдукрэ.

(Къызыкълъыкълорэр
мэлылфэгъум и 29-м
къыдыкълъыгъэ номерым ит).

Нэужым, синасып къыубы-
ти, педучилищым сыхлэхагъ,
егъэжэжыгъор къэси, Мые-
къуапэ зызгъэжыгъ. Къалэр
бэрэ бгъэуджымы янэ къаджэмэ
кложьэу ало шъхъае, къалэм
сыздыфэм синэфылъэхэри
ситыгъи нэмыкълъыпкъэу
зыкълэлтэу къырагъэжыгъ, ащ
нахъэу къызэрэсълон сшлэрэп.
Сыкълуи, зыкуугъэ сымышлэрэ
псым, сымди, сыхъагъ, ары,
Александр Сергеевич, емыкълу
къысфэмшл, аталыкъыжыгъор
къызфисэлъэу гъэсшъхъэ
ибыбыкълъыжыгъ, мэшлэжэ пш-
шъэр тионджэкълъыжэ нахъы-
пэм зэрибыбыкълъыжыгъыгъ
фэдэу, лъхъончымы пылэгъэ
щыуаным клэбыбэтыкълъыгъ,
олахэ!

«Псы куум» сыкълъыгъуэу,
згорэм чылэжымы сыкълъы-
зыдафэр ары, «Е, зянэр» сыгу
къызыпылэгъагъэр. Сикълэлэ-
гъу имэзлэпчъэ сыкълъыгъы-
щыгъэ Мафэкълэ-хъэшлэжымы,
хъэлъэкълэу блэ апщэжыгъэ
тыжыным, идунай ыхъо-
жыгъэу къычлэкълъыгъ. «Боу
цыф дэгъуэ, сшлэгущэрэп
тызэрэхъужыгъэр нахъ», —
ежэ игумэклъыгъыгъыкълуи, на-
нэ гукъэошхо щыхъуагъ, бэ-
дзэогу пчыхъэпэ мэзахэм ты-
хэсэу къэлэпчъэлу тылусхэти,
аргъомэ зыфяожъэ, къылуагъ.

— Ори джэмышк-къашыкълъы-
хэр ары уигуыгъхэр, татэ гъу-
мытълъымыгъэ.

— Адэ уилэр егъашлэм пфэ-
хъунэу огугъа? — нанэ ыгу
рыхыгъэп.

— Пфэмыхъумэ, алюминэ
джэмышкыр боу хъоуе Къа-
лэм щашэ...

Тигъунэгъулъым, итутын ма-
шлэу къызыхъэнэфыклъ нэуж,
къылуагъ:

— Тхъамыкълэ ежэ зэхип-
цагъэр ары къэхалгъэм зэра-
хыжыгъэр.

— Зыцагъэпкъыжыгъэри
ары плон ай, — Однокашник-
ми, Анзори, закълыхипцагъ.
Армэм къызыкълъыжыгъэр
бэшлагъэп, игушыгъэ цум фэдэу
егъэуцэ.

— Бгъэылъыгъэр ары, Ан-
зор, шъыдигъоджи къэпштэ-
жыгъэр, — Изпэшэкълышхоу
татэ джыри къылуагъ. — Ащ
ыпэджэ ядэжэ сызыдахъэм ар
ыгъэцэкълэжъэу слъэгъугъагъэ.
Уеплъындрэ мистгъэпкъыплэр
псау-тау, ар слугъэти, о пльэ-
гъутэп ар, Алэбийкър, къыс-
клэнэклэ. Аказыае, ыуж-
рэ лъакълэмэ шъунэу рагъэ-
жыгъэ. Ычлэгъэ члэлаби къыси-
гъэлъэгъуэ. Псым джэчыхыплэ
къыгъотыгъэщэ ычлэгъэджэ
члэладэ. Тхъэм ымышлэрэмэ
хэт ышлэра ылуагъ, сыпцлэ-
нэхъураеу зыгорэ мыщ къы-
щысэхъулэмэ, цлэлужыгъэр къэс-
хынба?! Бжъэдыгъу цлэрыло
сыхъахын! Аукълэдыеп, етлэ-
ни, зэфэдэ къабзэхъу, быс-
лымэн мээ пэщитлур лъа-
къомэ абгъухэмэ ахибыкълъыгъ
нахъ ай!

— Тхъамыкълэм зыгорэ къы-
клэкълэхъагъ айгъум...

Адыгэхэр собэкълэ заджэшт-
гъэхэ унэшхом, ары, нахъыпэм
жэм дафэштгъэп, урыс къэлуа-
клэ зырагъэшлэз, «ыджау за-
лым шъуихъ», «ыджары за-
лым исыхъ» нахъыбэмэ фаусы-

жыгъ. Сизакълэу сыхы, татэ
зэрилуагъэу, «згъэтлэтыгъэр»
къэсштэжэ сшлэигоу шкаф
кълыбым сыкълэлэбагъ; хъау,
сызщыкълэлэбэнымрэ мэ гъэ-
шлэгъоныр спэкълэцл къызыше-
онымрэ зэтефагъэх; мэр зы-
лэуужыгъор къэсымышлэзэ,
хъау, Аскэр фэдэу, сыдыма
мыщ иурэр сълони, сшъхъэ
къызыщыхъанымрэ бэщшъхъэ-
къутымэр зэрэкълэмытыжыгъор
къызысшлэнымрэ зэтефа-
гъэх. Сшлэшъ хъугъэп. Дэл-
къым зезгулэз, нэ закълэклэ сы-
кълэплагъ. Бэщшъхъэкъуты-
мэр щылэжыгъэп.

Нанэ джэ апэрэпшлэ сыз-
дэчъагъэр:

— Шкаф кълыбым бэщ горэ
къотыгъ...

— Къотыгъэ дэд, зытыри-
гъэшыкълъыгъэп, нанэ къыз-
дыригъэштагъ. Хъэпкъорэгъ-

— Ыгъэкълэдына, ащджэ
игонахъ пштэнэп Джанкълы-
лыщ, — сыгу ригъэжыгъыкълы
шлэигоу нанэ. — Кълыжыи,
пхъэмбгъужыгъэхэр зытыра-
хыжыгъэм, зылэклурэ къылы-
гъыжыи, къыхыжыгъыгъ. Хъэ-
рэкълэрэ дышгъэпсырылэр
ыблыгъучлэ члэгъэкълэраклэгъ.
Ежырышъ — цэкълэбыкълэшко-
хэр, шъыпкъэмэ, къылотэкълу.
Къоухъал гъугъэ хъаплэ хъу-
рэшкор къысфэшэи, Нэнае
къысигъахыгъэ ело. Шлушлэ
фэшлэжыгъэ ары. Бэщшъхъэ-
къутым къызэрыклон мыр, Зу-
лихъ, пшлэшъ хъуна, ягъэу слэ
тетыгъэри тебзэхыкълыжыгъ,
мары сэлэ, анэмылэу ыгъэхъу-
жыгъ! Дунаем тет мылкъум-
джи къыостынэп. Мыр тэты-
егущэп, Джанкълылыщ, дэгъу
пшлагъэ къызэрэпхъыжыгъэр,
ау къоухъалыр ищылэгъагъэп.

сэ мыш ыпэкълэ къысэхъулэ-
гъагъэм ихъэ сыкълэшхы зэпы-
ты, ащ цэхъулэ, нанэпышъ,
цыф псэ зыпыт бэшымы игугъу
фыхэзгъэспэрэп. Ар зылэ къы-
пыкълыгъэм ышъхъэ къэзгъэп-
хъотэнэу намеренэ фысылэ-
жыгъ! Мы гушыгъэр татэ икълэс.
Чылэм джы сыкълэзыщыкълэ-
рэм, ежымы илэжэ тлэкълэу зэ-
рэхэлтым ыгу къыпыпылтълы-
кълэзэ, къыхэлукълэ, модэ бэмы-
шлэу Фэдэ, хъаумэ Хъати-
къуае... къэкълыжыгъэмэ къы-
щалъэгъугъэу къауагъ, шлэхъуи
Адыгеим игъунапкъыи, шъып-
къэмэ, зэпырыкълэныу ары. Бэ-
дэд ишлуагъэ зэкълыгъэр, зэкълыш-
ри, Тхъэм игъоу щыхъумэ, джы-
ри макълэп. Зиэхэр орэмыгу-
мэкълых, дунайр мамырыштмэ
ябэщи агъотыжыны алошъ, ре-
нэу къэбэри къарагъэхъы.

Цыфмэ агу щиз мэхъумэ,

ЦУЕКЪО Юныс

КЪАДЫРБЭЧ ИБЭЩШЫГЪ

— Тарихъ романым щыщ пычыгъохэр —

мэ ял ылакълэ кур зырэклэм
ястыгъагъ...

Синэбжыкълэгуым сапэкълэ
къэкълыгъэ къэлэ шхъонтлэ цы-
клэм, Кълышъхъэ Кълэпцлэжымэ
алэпсэ щысым, икълун фэдиз-
рэ лфышлу зафэрэ гъогу лъэ-
пэ занклэрэ, сырыраз, сыщы-
луагъ, лъэбгъуи къыщыса-
дзыгъ нахъ мышлэми, нибжыи
сафытекълыгъэп. Арынклэи мэхъу
нанэ къызэрэздэзекълэуагъэр
къысхыныу мэшлэжэ зы-
кълэуагъэр. Арэу афэмыгъэ-
гъунэу хъугъэ шылэп шъхъае,
зыкълэзгъэгъунэжынымы игъо,
хъау, игъунэпкъэ шъыпкъэ се-
утэллагъ, ади-мыди згъэзэнэу
амал симылэжъэу:

— Нан, къысэпшлагъэр
сид хъйнап! Уимыер пты
хъуна?

— А слэ пэгъукълэ, — клэ-
гъожыкълэу нанэ ыпсэ хэлэ-
жыгъ. — Мэу иурэр къэсшлэн
сымылэкълэу, хъау, къэсшлагъэ,
къэсшлагъэба, тыхъэблэ Хъэлэ-
къорэгъмэ яныу, Нэнае, къыу-
гъоирэ Изэгъуу цлэмэ амэ езгъэ-
хыщырыгъ, зылэуужыгъор
сымышлэу собэр зызэпырысэ-
гъэгъэжымы, джы мы зигугъу
къэпшлэрэ къыкълэсхыгъ.

Ей-ей, джа уц гъэгъугъэ дэ-
дэхэр апэм спэкълэцл къиджэ-
лыгъуагъэх!

— Уимыер хъафы пты хъу-
на?! — джыри зысфэлэжа-
гъэп. — Ар... Гушыгъэр слэ-
пипхъоти:

— А яслугъэ гуш, тэтыеп
слугъэ, — клэгъожытхъаусхэлэ
куукълэ лэутлэ ышыгъ. Тэтыеп,
бэщэр зибэщэр урыс цы-
фышко гор, Пушкиным ий
слугъэ...

«Ым, зэкълэри шъошлэба
ащыгъум!» Сыгукълэ згъэшлэ-
гъуагъэ, сыжэкълэ:

— Агъэкълэдыкълэм... нын...
— слуи, сехъэрэхышагъ.

Къоухъалыр шъыдджэ былым,
Зулихъ, ело, тянэ ишлушлэ фэ-
шлэжэ нылэп. Кълыхъ, ащыгъум
бэщыр зыдэщытыгъэм сэгъэ-
гъэуцужэ слуи, шъхъае, къы-
ситыжыгъэп. Моу лъэмы-
джым сыкълэзыщыкълэным ти-
бригадырыгъэр къыслукълэгъ,
ори зэхэпхыгъэштгъын, нэмышым
игъуцлэу ылакълэ хэлъыгъэр
бэмышлэу харигъэхыжыгъэба,
тлэкълэу сэгъэгъумэкълэ ылуагъ. Бэ-
щым икълэбар къыфэслотагъэ-
ти, тлэкълэу сэгъэлыгъы ылуи,
къысэлъэлугъ, ау, хъафыр хъа-
фэу остына слуи, сэ сыдагъэп.
Шъыдэу плорэ о Зулихъ... сы-
зышлуегъанэм, сыдэлэбэени
сынэ искълэжыныны...

Мы члэплэм, Къадырбэч-
Палкиным зэришлэгъэу, Цы-
клужыкълэу сыгу къэкълэ-
жыгъ: нибжыи «Ыл» ылоу зы
тхылъ нэмылэми сшлуигъэнэ-
гъоджагъэп. Аужыпкъэрэ-
шъхъэм, Далъ итхылъ джэджэ-
хэр гуныкълышхоклэ а лъэхъа-
ным къыситыгъагъэх, клэ, хъун,
синэнэ цыклэ, слубызан. Хъа-
улыеу угу хэзгъэкълыгъ, ал-ал,
сэри спэс селэжыгъ. Ныбжыи-
кълэгуэр джары зэрэгъэпсыгъэр!

Ащ нэужым «Пушкиным
ибэщшъхъэкъутым» цлэрыло-
шхоу къуаджэм дэхъухъагъ, тэ
тикълэуаджэ изакълэп, «Хъэлэ-
къуаеу ялэзгъу бэщ» алошъ
чылэ гъунэгъуми къащыра-
хъакълэ: фэдэ къэмышхъужы-
нэу узэу щылэ пстэуми афы-
рекълэ! Ыл лори шымэ яу! Бы-
бызэ, быбызэ Хъымыщыекълэ,
Чэчэнаекълэ гъунапкъэмэ азэпы-
рыкълыгъ, зынэмыс къэнагъэп.
Мардж, хъэлэжыгъэ Изэгъуу бэ-
щыр, псапэ хъун, къысфэшъухъ:
уз хэжэзгъуагъэ зылэм джары
гуш илэлуэр. Ым, нанэ къызэ-
рилуатэрэмклэ.

Шъыпкъэ, бэщыр зыер сэрэу
алошъ цыфхэр рэгъушылэ, ау

клэ, дэгъу. Зиери къэмыклэ-
мэ! Сырыраз.

Джащ къыщыублагъ сэри
бэщыр зысымылэгъужыгъы-
рэр, ей.

Ар сэлэ шъхъае, силъаплэу
тхылъеджэ зиусхъаныр, сыте-
гушыкълэныу сыфаеп, мы-
рэу зызэгъэгъуагъэр тауры-
хымы инэкълэбгъомэ уазэпы-
рысшынымклэ а дышгъэпсыры-
лэр арыба сэри марышъ зи-
шлуагъэ къысэкълэуэр, зытэз-
гъакълэрэ, ым, Изэгъуу-лэрыфэ-
гъоу зытэзгъакълэмэ сицылкълэ-
гъом зэрэсшлэштгъэм фэдэу,
зезгъэлэгъэ, сыналэ къыптэгъэ,
ори узылыещэ, ым?! Таурыхъ-
повестэ къызэрыклон ар. Угу
къэмыгъау, хъау, емыкълу къыс-
фэмшл, зэ гурышъу есцэжыа-
гъэр, гъунэ къылыпфызэ, ды-
решлэкълэ-къыдырешлэкълэжы
имылэу занклэу пхырысшы.
Кълышъхъэм апхырыпшырэ
лэсэ-лэзгъэ закълэу плонэу; зэ,
ащ фэди бэрэ къыхъэкълэ, мыззу-
мытлоу сшлузэбгырычыхъэмэ,
гъуни-нэзи зимылэ урыс шъоф-
хэм арылладэхэрэм ихъащы-
рых, гъогу мыухыжыгъэхнэхэм
затырашъунклэжыи шъхъадж
ипалэ ежэ зэрэфэуагъ егъэтлысты
елэ зэпыт тэтэжъэу Хъаджэ-
къызэ. Сшлэрэп о еплъыкълэу а
пстэуми афыуилэр укълэсэхъуа-
псэми, укълэсклэнаклэми — ащ
фитыр оры — ау нэшлэшыгъэ-
шъорышлэгъэ зани зэрэхэсы-
мылхъэрэм уицыхъэ тегъэлэ.
Ори пшъо уиыеп ныла, счлы-
плэ ори уитэу слон, уихъэлкълэ
инасып уфэуэс зыхъулэ зэфэ-
гъэм урылгъэшы пшлэигошът,
ыи, самбырыгъэмэ урыгъуа-
зэу. Джары. Джэгуагълор янэклэ
ахахъэ хабзэшъ, тикълэджэ
пхъэшлэжымы инамыс сшлузубы-
тыплэ, хъау, сисэнджакълэжы клэ-
ракълэ джыри сыдигъокълэ! Ае-на-
сын! Щэмбарым ишъабэр зы

бзэпс, — «Шъыпкъышъгъэм» сы-
хатхъоуи загъорэ къыхэкълэ. —
Губгъэн емынэгъуэрэп гъусэнчъ,
ау Благуом тетлысхъэгъэллэр
гузакълэ! Палкин-мастерыжымы,
Мафэкълэу Къадырбэч, ыпсэ гу-
лалэ идунае чыгъхэтэ кълэры-
шху джы; шхъонтлэбзэу къэ-
гъэгъэу мэлу зэпыт джы; ты-
гъэлэс мыукожыны зэпэшлэтыхъ
джы; ей, къэгъэгъэлэ-цум-
пэлэу шъоф хъоо-пшъау; хъо-
тэлэу, хъоу чылэтэгъалгъэх.
Хъэлэжыгъэ тэмэклэ-хъэнэгъунэ-
хэм ащ фэдэхэр къарыбгъотэ-
жышътхэп — сичылэ гупсэжы-
ба капут-уджэшъуагъэу къа-
гъэнагъэри! Ары, тхылъеджэр,
лэзоири сэ къысфэсидзыгъэри,
хъау, отэкълэгуу тызэфэхъу
сшлэигоуагъ, ый, тызэдегу-
пшысэ; хэтэ зышлэрэр, цыф
тхъамыкълэхэр гуегъух, лы-
жыгъэр зыгорэкълэ Пушкиным
лукълэнэу насып фэхъугъагъэмэ
тарихымы, хъау, усэкълэжымы
икупэгъу нэмыкълэбгъу дыри-
лонтлэклэны. Ори узэрэщыгуа-
зэу, мо сигъэгъэтлэтыгъагъэри
бэщ къызэрыкълэуагъэп, ым?!
Зыгорэхэр гуригъэлонэхэкълэ
пшлэнэп. Ежыри, Пушкинри,
лугъыджагъэп шъхъае.

Шыблэлуш горэ къыфигъо-
тыныекълэ... Кълышлэн ымылгъэ-
кълэзэ игъашлэ къыхыгъэ, зянэ
тхъэр еогъэ усэзэхэлхъэкълэ-
шхом арэуштэу къызэрэры-
кълэуагъэр, нэмыкълэу ищылэклэ
зэрэкълэмыкълэуагъэр. Игъо имы-
фэзи дунаим ехыжыгъ: тичы-
лэ лыжыгъэр. Сиаталыкъыжы-
гъэр.

Джадэдэр мыдрэми, литера-
турэр тэзыгъэхышътгъэу Хъодэ
Якъуби, къыщышлэыгъ, фызэ-
хэмыфыгъэ шъэф пчъагъэр, зы-
тетыр плэштмэ, ащи, клэлэ-
егъэдджэжымы, хъадырхэ зыди-
хыжыгъыгъ, ар сэ сишлэшъхъу-
ныгъ. Сытесыерэп джыри, сы-
тесыхъэрэп джыри шъхъае,
мо урыс-усэзэхэлхъэкълэшхом,
Кавказ шъхъащыфышхом иблэ-
гъэжэ, зыклэмы А. ЭС.-р, ар зы-
клэ А. Си.-н фаер къыгурылуа-
гъэп, лымылэсызи ынаплэхэр
агъэпллэжыгъэх...

Къорэгъыр сэрын шъулуа
джы къызэраусыгъэр?!

Ары, сикълэзэкълэ блэгъэжэ бэ-
рэ ыжэ зэрэдэмыкълэу, тэ тилоф-
шлэн зыфэдэр! Тикълэнэтлэхэс-
хэу тфаупсынхэу тапэкълэ къэт-
хэри зыфэдэхэр джары.

Тэрэзба адэ, зыгорэхэм чэ-
тэ члэгъэ зашлын фаеу ренэу
къырагъэкълэ, лы дэдэхэу дэ-
гъэхыгъошлэхэп, хыкълэб тхъэ
шхъонтлэ тхылъыплэ цыклэу-
хэмклэи къыпфэщэфышътхэп,
хъаулыеу нэ чан чыжэрыпллэ-
хэр ахэм къарэплъыкълэ нахъ,
хъаолыс гушъхъ. Ащ афэдэхэр
джырэклэ макълэ, ащ афэдэхэр
хъэлкъым ишлулэгъу, мардж,
ерэгъэбагъох. Ым, къэрарым
гъэбэжыгъоу къызэкълэлырэгъа-
клэ мо нэ чан чыжэрыпллэу
инэплэгъуу зыщадзыенхъуи...
шъыпкъэм лъэпсэ лъэкълэми
щадзыену...

Арымырмэ, ащ фэди хъун
ылэжыгъы, мо «пхъэмбгъу зэ-
хэпцагъэм» «пегъымбар» гу-
бзыгъэу дэсмэ янэпх телхъа-
клэу, хъау, якълэгушылаклэу сэ
слэгъурэмклэ, шлур зэрэшлэрэ
шыкълэу мы ти Дунай Нэфышхо
шлэхъу лэклэгуэгъушыкълэ-
жыныклэи пшлэхэнэп, синэф...

Атекло зышлоигъуагъэр мэклагъэп

Теклоныгъэм ия 65-рэ илээс фэгъэхыгъэ шыгъачъэхэу Мыекьуапэ шыкьуагъэхэм Краснодар краимрэ Адыгеимрэ яллыклогхэр ахэлэжыагъэх. АР-м илэшхъэтетхэр, Хэгъэгъу ззошхом иветеранхэр, яклэлэцлыкьуагъом заор зынэгъу клэкыгъэхэр, шы спортыр зикласэхэр шыгъачъэхэм яплъыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан зэнэкьокъухэм ахэлажъэрэмэ, Хэгъэгъу ззошхом, лощлэным яветеранхэм мэфэклэу кьэблагъэрэм пае кьафэгъушъуагъ, спортсменхэм гъэхъагъэ ашлынэу афилуагъ.

плэр ыхыгъ. Успенскэ районым кыкыгъэ Агилерэ ятлонэрэ хьугъ. Р. Абрэджым ишэу Синэфынэ зэнэкьокъухэр дэгъоу ыублэгъагъэх, бэрэ апэ итыгъ. Зэлуклэгъур зыщаухыным шыутлэу ыпэ ишыжъи, ящэнэрэ хьугъ.

Партиёу «Единая Россия» ишлухафтын шъхьалэ Еджэркьуае кьырашыгъэ шэу Ямасит ыхыгъ. Краснодар краим ишыхэу Собрэмрэ Экссессымрэ ятлонэрэ ыклэ ящэнэрэ чыплэхэр кьыдахыгъэх.

Мыекьуапэ иадминистрация ишлухафтынхэм якьыдэхын фэбнагъэхэм Р. Терчыкьом ишэу Рикор кьахыгъ — ар Фэдз кьырашыгъ. Фэдз ишыхэм ашыщ Бурбони — ащ ятлонэрэ чыплэр ыхыгъ. Пшыжъхьаблэ шагъэсэгъэ шэу Эльбрусэр ящэнэрэ хьугъ.

Тиреспубликэ шыпсэурэ нахьыжъхэм я Совет ишлухафтынхэр кьыдзыхыгъэхэм язэнэкьокъуи тигуапэу теллыгъ. Пшыжъхьаблэ шагъэсэгъэ Сикамэ апэрэ чыплэр ыхыгъ. Аграмаки ыклэ Эрни ятлонэрэ, ящэнэрэ чыплэхэр ахыгъэх. Ахэри Пшыжъхьаблэ шагъэсагъэх.

Мэкьумэщымклэ Министерствэм ыгъэнэфэгъэ шлухафтынхэм якьыдэхынклэ метрэ 1500-м шызэнэкьокъугъэх. Ю. Сапыим ишэу Анакондэ апэрэ чыплэр ыхыгъ, Р. Абрэджым ишэу Тыбгэ ятлонэрэ хьугъ.

Улэшыгъэ Клуачлэхэм, лощлэным яветеранхэм, яклэлэцлыкьуагъом заор зэпызычыгъэхэм ашыщых Генрих Барташук, Хьаклэцлыкьу Джамбот, Нэгъой Сыхьатбий, Тхьагъэпсэу Мэдждьдэ, Тхыгъо Батмызэ, Шъхьэлэхъо Рэмзэназэ, Бэджэнэ Муратэ, Сихъу Хьазрэт, Брэнтлэ Шыумафэ. Ветеранхэр шыгъачъэмэ яплъыгъэх, яныбжыкьлэгъур агу кьагъэкьыжыгъ, зэнэкьокъухэм язэхэщакломэ зэрафэразэхэр, Теклоныгъэм ия 65-рэ илээс фэгъэхыгъэ мэфэклэ зэхэхэмэ зэрахэлажъэхэрэр, ныбжыкьлэхэр патриотхэу плугъэнхэм фэгъэхыгъэ лощыгъэхэм зэрагъэгумэклыхэрэр кьытфалотагъ.

Сурэтхэм арытхэр: Тхьагъэпсэу Мэдждьдэ, Бэджэнэ Мурат, Генрих Барташук; шыгъачъэхэр маклох.

Футбол. Ятлонэрэ купыр

Мэфэкум кьахынэу тагъэгугъэ

«Батайск» Батайск — «Зэкьошныгъ» Мыекьуапэ — 0:0.
Мэлылфэгъу и 30-м Батайскэ шыздешлагъэх.
Зезыщагъэр Ю. Сотников — Новороссийск.

Купым хэтхэр зэрешлагъэхэр:
— «Ангушт» — «Астрахань» — 1:1, «Дагдизель» — «Автодор» — 5:1, «Энергия» — «Митос» — 1:0, «Динамо» — «Черноморец» — 0:3, «Таганрог» — «Кавказтрансгаз» — 0:3, СКА — «Торпедо» — 0:1, «Беслан» — «Краснодар-2000» — 1:0.

Жьоныгуаклэм и 3-м ехьулэу командэхэр чыплэу зыдэщытхэмрэ очко пчъагъэу ялэмрэ зэтэгъапшэх.

1. «Черноморец» — 12
2. «Торпедо» — 12
3. «Энергия» — 10
4. «Дагдизель» — 7
5. «Зэкьошныгъ» — 7
6. «Митос» — 6
7. «Астрахань» — 5
8. «Мэщыкьу» — 4
9. «Кавказтрансгаз» — 4
10. «Беслан» — 4
11. «Автодор» — 4
12. СКА — 3
13. «Динамо» — 3
14. «Ангушт» — 2
15. «Батайск» — 2
16. «Краснодар-2000» — 1
17. «Таганрог» — 0.

Жьоныгуаклэм и 6-м «Зэкьошныгъэр» тиклэ истадионэу «Юностым» шылуклэшт «Ангушт» Назрань. Тифутболистхэм теклоныгъэр кьыдахынэу, мэфэклэ шлухафтын кьытфашы-нэу тагъэгугъэ.

Теклоныгъэм ия 65-рэ илээс фэгъэхыгъ

Кубокыр кьалэм фагъэшъошагъ

Адыгэ Республикэм футбол цыкьлукьлэ изэлухыгъэ зэнэкьокъухэр илээсищ хьугъэу Мыекьопэ кьэралыгъо технологическэ университетым зэхещэх. Жьоныгуаклэм и 3-м зэлуклэгъухэу шылагъэхэр уяплъынклэ гъэшлэгъоныгъэх. Апэрэ чыплэр кьыдзыхыщтыр аужырэ нэгъэуплэлэгъум нэс кьэпшлэн плъэкьынэу цытыгъэп.

Мыекьуапэ иадминистрация икомандэ АР-м и Правительствэ ифутболистмэ 4:1-у, командэу «Журналистмэ» 7:0-у атекуагъ. Мыекьопэ кьэралыгъо технологическэ университетым икомандэ «Журналистмэ» 3:1-у, правительствэм икомандэ 3:1-у ешлэгъухэр кьашлуиыхыгъэх.

Кьалэм иадминистрацияерэ технологхэмрэ клэух зэлуклэгъоу зэдырлагъэр зыхыщтыр кьэшлэгъуаеу цытыгъ. Мыекьопэ кьэралыгъо технологическэ университетым иректорэу Блэгъожь Хьазрэт анахь дэгъоу ешлэрэ футболистмэ ашыщыгъ. А. Вольвач, И. Гъунэжыкьор, Р. Мэщфэшлур, М. Кьоджэшъаор, нэмыкьхэри теклоныгъэм яшъыпкъэу фэбанэщтыгъэх. Администрацияем икомандэ хэтыхэу С. Двойниковыр, С. Пастернак, С. Васильевыр, М. Черниченкэр, фэшъхьафхэри зэрешлэхэрэм узылэпищтыгъ. Зинасып кьыхьэрэм кьэлапчъэм лэгуаор дидзэн ылъэкьыщтэуи зэл уахътэ кьызырэхэкьыгъэр. Пчъагъэр 0:0-у зэлуклэгъур аухыгъ. Администрацияем икомандэ кьэлапчъэм лэгуаор нахьыбэрэ зэнэкьокъум зэрэщыдидзэгъэм фэшлэ апэрэ чыплэр фагъэшъошагъ. Технологхэми очкоуи 7 рагъэкьугъэр, ау ахэр ятлонэрэ хьугъэх, правительствэм икомандэ ящэнэрэ чыплэр ыхыгъ.

Зэнэкьокъухэм ясудья шъхьалэу Пэнэшъу Мыхьамодэ кьызырэтилуагъэу, зклэ командэхэм теклоныгъэр кьыдахы ашлоигъуагъ. Мыекьопэ

кьэралыгъо технологическэ университетым зэлуклэгъухэр дэгъоу зехищагъэх, командэхэм, футболистхэм шыгъу тхылхэмрэ шлухафтынхэмрэ аратыжыгъэх.

МГТУ-м иректорэу, профессорэу Блэгъожь Хьазрэт зэнэкьокъухэм ясудьяхэм, футболистхэм зэрафэразэр зэхэхэм кьышилуагъ. Хэгъэгъу ззошхом лыхъужыныгъэу тидзэкьолхэм шызэрахьагъэр, заом ыкьыб шылэхэм лощу ашлэрэмклэ Теклоныгъэм и Мафэ кьызырагъэ-благъэщтыгъэр тарихым инэкьубгъохэм зэрахьыкьуакьэхэрэр игушылэ кьышыхигъэщыгъэх.

Кьэлапчъэм анахьыбэрэ лэгуаор дзыдзагъэр Айтэчыкьо Руслан, Юрий Янчевскэр — кьэлэпчъэут анахь дэгъу, Александр Вольвач ыпэкьлэ анахь дэгъоу шешлагъ. Михаил Черниченкэр анахь чанэу хэлэжыагъэмэ ашыщ, Кьохужь Руслан — ухьумэкьлэ анахь дэгъу. Зыцлэ кьетлуагъэмэ, нэмыкьхэми хэушъхьафкыгъэ шлухафтынхэр афашыгъэх.

Сурэтым итхэр: командэхэр футбол зэдешлэх.

Нэкьубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Кьэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Кьыдзыгъэкьырэр:
Адыгэ Республикэм
лэапкь лощхэмклэ,
лэпкь кьэралхэм
ащыпсэурэ тильэп-
кьэгъухэм адырлэ
зэпхыныгъэхэмклэ
ыклэ кьэбар жьу-
гъэм иамалхэмклэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакцияер
зыдэщытхэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкьыгъэ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутым лощхэмклэ,
телерадиоокъэтын-
хэмклэ ыклэ зэлъы-
лэсыклэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыплэ гъэло-
рышлэ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кьыхиу-
тыхэрэм мышъып-
кьагъэу кьахъаф-
хэрэмклэ кьэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кьыж ахьы. Кьа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажъэхэ-
рэмрэ яеплъыкьлэ
зэтемыфэн ылъэ-
кьышт. Гъэзет-
еджэхэм кьыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыклэ кьэ-
зытхыгъэхэм
алэкьлэгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у

«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
6156

Индексхэр
52161
52162

Зак. 1274

Хэутыным
узщыкьлэхэнэу щыт
уахътэр
Сыхьатыр 18.00
Зыщыкьлэхэгъэхэ
уахътэр
Сыхьатыр 18.00